

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Analýza ekonomiky SR ve srovnání s ČR

Bc. Lukáš Křeček

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Lukáš Křeček

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza ekonomiky SR ve srovnání s ČR

Název anglicky

Analysis of Slovakia economy in comparasion with the Czech economy

---

Cíle práce

Hlavním cílem této diplomové práce je analýza a srovnání časových řad hlavních agregátních ekonomických ukazatelů Slovenské a České republiky. Dílčím cílem je poté na základě získaných informací nastínění prognózy vývoje vybraných ekonomických ukazatelů pro Slovenskou a Českou republiku.

Metodika

Metodika byla založena na komparativní analýze získaných sekundárních dat od roku 1993 do 2014 z EU-ROSTATU, Českého a Slovenského statistického úřadu. Byla provedena analýza časových řad zahrnující ukazatele HDP, míra inflace, obecná míra nezaměstnanosti, úroková míra, výše exportu, výše importu a saldo státního rozpočtu. Data byla zpracována do přehledových grafů a tabulek. Pro odhad budoucího vývoje vybraných agregátních ukazatelů byl využit software IBM SPSS Statitics, kde byla provedena metoda hledání trendu na základě dosavadních vývojových tendencí.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Slovenská republika, ČR, ekonomika, HDP, inflace, nezaměstnanost, export, import, prognóza, ekonomický růst

---

Doporučené zdroje informací

- DUBSKÁ, CSC., Ing. Drahomíra. Srovnávací analýza vývoje ekonomik České republiky, Slovenska a Rakouska [online]. Český statistický úřad, 2016 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/srovnavaci-analyza-vyvoje-ekonomik-ceske-republiky-slovenska-a-rakouska>
- European commission: The Czech and Slovak economies: 17 years after [online]. Brussels: European commission, 2010 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/events/2010/20101119-czech-slovak-economies/main_en.htm
- SOUKUP, Alexandr. Mezinárodní ekonomie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-197-7.
- TULEJA, Pavel. Analýza pro ekonomy. Brno: Computer Press, 2007. Vysokoškolské učebnice (Computer Press). ISBN 9788025118016.
- ŽÁKOVÁ KROUPOVÁ, Zdeňka. Ekonomické aspekty veřejného sektoru. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014. ISBN 978-80-213-2507-4.
- 20 let samostatného Česka a Slovenska: porovnání jejich ekonomického vývoje a pozice v EU: Brno, 19. dubna 2013. 1. vyd. Praha: Newton College ve spolupráci se Vzdělávacím střediskem na podporu demokracie, 2013. 138 s. ISBN 9788087764008.
-

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Roman Svoboda, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 18. 1. 2018

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 1. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza ekonomiky SR ve srovnání s ČR" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29.3.2018

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Romanovi Svobodovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, pohotovou reakci na mé dotazy a především čas, který mi věnoval v průběhu zpracování této diplomové práce.

Analýza ekonomiky SR ve srovnání s ČR

Abstrakt

Tématem diplomové práce je analýza a srovnání časových řad hlavních agregátních ekonomických ukazatelů Slovenské a České republiky. Dílčím cílem práce je poté na základě získaných údajů z časových řad nastínění prognózy budoucího vývoje vybraných ekonomických ukazatelů. Metodika je založená na komparativní analýze získaných sekundárních dat od začátku přechodu k tržní ekonomice až po současnost. Teoretická část nejdříve objasňuje samotnou podstatu makroekonomických ukazatelů a jejich výpočet. V první části vlastní práce poté dochází ke zhodnocení ekonomických ukazatelů vývoje v daném časovém rozmezí. U každého ukazatele je nejdříve zhodnocen počáteční stav z období federace a poté vývoj od rozdělení obou zemí do současnosti. V hlavní části práce jsou následně údaje obou zemí porovnávány. Výsledky analýzy jsou zpracovány do přehledových tabulek a grafů, u kterých je slovní vyjádření k největším odchýlkám. Pro odhad budoucího vývoje vybraných agregátních ukazatelů je využito softwaru Statistica, kde je provedena metoda hledání trendu na základě výpočtu lineární trendové funkce. V závěru dochází k celkovému vyhodnocení celé práce a nastínění predikce očekávaného přibližování se obou ekonomik k vyspělým západoevropským zemím, které jsou čistým plátcem pro rozpočet EU.

Klíčová slova: Slovenská republika, ČR, ekonomika, HDP, inflace, nezaměstnanost, export, import, prognóza, ekonomický růst

Analysis of the Slovakia economy in comparasion with Czech economy

Abstract

The topic of this diploma thesis is the analysis and comparison of the time series of the main aggregate economic indicators of the Slovakia and Czech Republic. The partial aim of the work is to outline the prognosis of the future development of selected economic indicators based on the data obtained from the time series. . The methodology is based on a comparative analysis of the secondary data obtained from the beginning of the free market economy to the present. The theoretical part first describe macroeconomic indicators and how to calculate them. In the practical part of the first part, the economic indicators of development within the given timeframe are evaluated. For each indicator, the initial state of the federation period and then the evolution from the breakdown of the two countries to the present is first evaluated. In the main part of the thesis, data from both countries are then compared. The results of the analysis are processed in the overview tables and graphs where the verbal expression is the largest deviation. In order to estimate the future development of selected aggregate indicators, Statistica software is used, where the trend search method is performed based on the linear trend function calculation. At the end, an overall evaluation of the entire work and a prediction of the expected approach of the two economies to the developed Western European countries, which are the net payer for the EU budget, are summarized.

Keywords: Slovakia republic, Czech republic, economy, GDP, inflation, unemployment, export, import, prediction, economic growth

Obsah

1 Úvod	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Hrubý domácí produkt	14
3.1.1 Výrobní metoda.....	15
3.1.2 Výdajová metoda	15
3.1.3 Důchodová metoda	17
3.2 Parita kupních sil	17
3.2.1 Zákon jediné ceny	17
3.2.2 Vztah mezi paritou kupních sil a zákonem jedné ceny	18
3.2.3 Absolutní a relativní parita kupních sil	18
3.3 Míra nezaměstnanosti	18
3.4 Inlace	20
3.5 Zahraniční obchod	21
3.5.1 Hodnocení zahraničního obchodu	21
3.5.2 Měření zahraničního obchodu	22
3.6 Státní rozpočet	23
3.6.1 Příjem státního rozpočtu	23
3.6.2 Výdaje státního rozpočtu	24
3.7 Platební bilance	24
3.7.1 Členění platební bilance	25
3.8 Monetární politika	26
3.8.1 Měnový kurz	27
4 Vlastní práce	29
4.1 Hrubý domácí produkt (HDP)	29
4.1.1 Slovenská republika v období federace	30
4.1.2 Česká republika v období federace	30
4.1.3 Slovenská republika od rozdělení	31
4.1.4 Česká republika od rozdělení	32
4.2 Míra nezaměstnanosti	33
4.2.1 Slovenská míra nezaměstnanosti od roku 1993	34
4.2.2 Česká míra nezaměstnanosti od roku 1993	35

4.3	Míra inflace	36
4.3.1	Slovenská míra inflace od roku 1993	37
4.3.2	Česká míra inflace od roku 1993	38
4.4	Zahraniční obchod	39
4.4.1	Zahraniční obchod Slovenska po roce 1993	40
4.4.2	Zahraniční obchod České republiky po roce 1993	42
4.5	Státní dluh	45
4.5.1	Státní dluh Slovenska od roku 1993	46
4.5.2	Státní dluh ČR od roku 1993.....	47
4.6	Saldo státního rozpočtu	48
4.6.1	Saldo státního rozpočtu Slovenska od roku 1993	49
4.6.2	Saldo státního rozpočtu ČR od roku 1993	50
4.7	Srovnání hlavních ekonomických ukazatelů SR a ČR	52
4.7.1	Porovnání dosavadního vývoje	52
4.8	Nastínění prognózy vývoje vybraných ekonomických ukazatelů	59
4.8.1	HDP	60
4.8.2	Inflace.....	65
4.8.3	Nezaměstnanost	71
4.8.4	Zahraniční obchod.....	77
5	Výsledky a diskuze	88
5.1	HDP	88
5.2	Nezaměstnanost	88
5.3	Inflace	89
5.4	Zahraniční obchod	90
5.4.1	Export (vývoz)	90
5.4.2	Import (dovoz)	90
5.4.3	Státní rozpočet.....	90
5.4.4	Státní dluh	91
5.5	Výsledky z prognózy lineární trendové funkce	91
5.5.1	Predikce HDP	91
5.5.2	Predikce nezaměstnanosti	91
5.5.3	Predikce inflace	92
5.5.4	Predikce zahraničního obchodu	92
6	Závěr	93
7	Seznam použitých zdrojů	95

Seznam obrázků

Graf 1 - Hrubý domácí produkt v období federace.....	31
Graf 2 - Slovenské tempo růstu HDP v letech 1993-2016 (v %).....	32
Graf 3 - České tempo růstu HDP v letech 1993-2016 (v %)	33
Graf 4 – Obecná míra nezaměstnanosti SR 1995-2017 (v%)	35
Graf 5 – Obecná míra nezaměstnanosti ČR 1995-2017 (v %).....	36
Graf 6 – HDP/1 osobu v paritě kupní síly (v USD).....	53
Graf 7 - Vývoj obecné míry ČR a SR v letech 1995-2017	54
Graf 8 - Obecná míra inflace ČR a SR	55
Graf 9 - Vývoj exportu 1998-2015 (v %)	56
Graf 10 - Vývoj importu 1998-2015 (v %).....	57
Graf 11 - Vývoj podílu státního dluhu na vůči HDP 1993-2015 (v %).....	58
Graf 12 - Vývoj podílu státního rozpočtu vůči HDP 1993-2015 (v %).....	59

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Výpočet HDP výrobní metodou	15
Tabulka 2 - Výpočet HDP podle důchodové metody	17
Tabulka 3 – Obecná míra nezaměstnanosti v období federace (%).....	34
Tabulka 4 - Míra inflace spotřebitelských cen (%).....	37
Tabulka 5 – Obecná míra inflace SR 1993-2017	38
Tabulka 6 - Obecná míra inflace ČR 1993-2017	39
Tabulka 7 - Vývoz zboží a služeb 1990-1992 (Běžné ceny v mil. Kčs).....	40
Tabulka 8 - Dovoz zboží a služeb 1990-1992 (Běžné ceny v mil. Kčs).....	40
Tabulka 9 - Zahraniční obchod SR 1997-2015 (v mil. EUR).....	41
Tabulka 10 - Vývoz a dovoz SR 1998-2015 (v %).....	42
Tabulka 11 - Zahraniční obchod ČR 1993-2015	44
Tabulka 12 - Vývoz a dovoz ČR 1993-2015 (v %)	45
Tabulka 13 - Státní dluh SR 1993-2015	47
Tabulka 14 - Státní dluh ČR 1993-2015	48
Tabulka 15 - Státní rozpočet v období federace	49
Tabulka 16 - Státní rozpočet SR 1993-2015.....	50

Tabulka 17 - Saldo státního rozpočtu ČR 1993-2015	51
---	----

1 Úvod

Slovenská a česká ekonomika měla již z historického hlediska vždy k sobě blízko. Navíc s koncem 1. sv. války a rozpadem Rakouska-Uherska vznikl společný stát Československo, které díky své výkonné ekonomice patřilo mezi nejvyspělejší státy světa. Pro příklad podle článku „Mezinárodní srovnávání národních důchodů“ od Colinse Clarka, byla výše důchodu přepočtená na hlavu v dolarech pro průměr let 1925/1934 v případě Československa 455 \$ (17. místo na světě). S koncem 2. sv. války nastalo pro Československý období socialismu a s tím i vznik centrálně plánovaného hospodářství, které trvalo až do roku 1989. S tzv. „Sametovou revolucí“ přichází společenská, ale i ekonomická změna a přechod z centrálně řízeného k tržnímu hospodářství. V podobě Československa, potažmo Česko-Slovenské federativní republiky tato transformace trvala pouhé 2 roky, po níž se oba státy osamostatnili a začal tak proces transformace národního hospodářství zvlášť, až do podoby, jak ho známe dnes.

I v dnešní době spolu oba státy intenzivně spolupracují a patří navzájem mezi hlavní obchodní partnery. Navíc se vstupem do Evropské unie spolupráce mezi oběma státy ještě více zintenzívněla. Také z tohoto důvodu si často lidé kladou otázky, jak na tom byly tyto ekonomiky v období transformace a jak si vedou dnes. Přesně proto se tato práce bude zabývat jak ekonomickými ukazateli z období federace, tak i aktuální stavem a částečně i nastíněním budoucího vývoje. Práce bude pracovat s reálnými ekonomickými ukazateli, jako jsou hrubý domácí produkt, míra inflace, míra nezaměstnanosti, saldo zahraničního obchodu, ale i s platební bilancí a státním rozpočtem. Všechny údaje budou kompletizovány, zařazeny do přehledových tabulek či grafů, které následně budou slovně popsány.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je analýza a srovnání časových řad hlavních agregátních ekonomických ukazatelů Slovenské a České republiky. Dílčím cílem je poté na základě získaných informací nastínění prognózy vývoje vybraných ekonomických ukazatelů pro Slovenskou a Českou republiku a porovnání těchto výsledků.

2.2 Metodika

Metodika byla založena na komparativní analýze získaných sekundárních dat od roku 1993 do roku 2016 z EUROSTATU, OECD, českého a slovenského statistického úřadu a dalších. Byla provedena analýza časových řad zahrnující ukazatele HDP, míry inflace, obecné míry nezaměstnanosti, zahraničního obchodu, salda státního rozpočtu a ukazatele státního dluhu. Data byla zpracována do přehledových grafů a tabulek a detailně popsána. Pro odhad budoucího vývoje vybraných agregátních ukazatelů byl využit software IBM SPSS Statistics, kde byla provedena metoda hledání trendu na základě dosavadních vývojových tendencí (lineární trendová funkce).

3 Teoretická východiska

V úvodu práce byl lehce nastíněn historický vývoj Slovenské, potažmo České republiky. V následující kapitole se bude práce zabývat makroekonomickými ukazateli, kterými se měří výkonnost ekonomiky.

3.1 Hrubý domácí produkt

Výsledkem fungování dané ekonomiky za určité období, je určitý výstup v různých podobách konkrétních statků a služeb. Tento výstup je třeba vhodně vyjádřit a vyčíslit a jediné možné vyjádření, které se nabízí, je vyjádření v penězích. Hlavní je ale co do výstupu zahrnout, proto je důležité rozlišovat mezi meziproduktem a finálním produktem ke konečné spotřebě.

„Meziprodukt tvoří statky, které byly v daném období (obvykle roce) vyprodukovány, ale zároveň byly v tomto období ve výrobě spotřebovány.“ (Brčák et al.,2014)

Finální produkt pak tedy *„představuje výrobky (resp. služby), které byly prodány konečnému uživateli.“ (Brčák et al.,2014)*

Nejsledovanějším a nejdůležitějším makroekonomickým agregátem, na základě, kterého lze měřit a posuzovat výkonnost ekonomiky a odhadovat další vývoj, je ukazatel hrubého domácího produktu. (Brčák et al.,2012)

Tedy základní definice Hrubého domácího produktu (dále jen HDP) zní následovně: *„Hrubý domácí produkt je tržní hodnota veškerých finálních statků a služeb vyprodukovaných v dané ekonomice za dané časové období“ (Pavelka et al.,2007).* Josef Brčák a spol. k tomu ještě doplňují, že u HDP není důležité, kdo je vlastníkem výrobních faktorů, ale zda tyto faktory působí na území daného státu (oblast). Jelikož práce analyzuje vývoj dvou ekonomik, bude důležité znát HDP na obyvatele, které je vhodnější při porovnání dvou rozdílných ekonomik. Důležité bude také tempo růstu HDP, které vypovídá o tom, jaký byl procentní rozdíl mezi současným a předchozím obdobím.

HDP lze měřit pomocí tržních cen daného roku (běžné ceny), potom se jedná o tzv. nominální HDP, který je také často prezentován různými populistickými stranami a hnutími. Avšak naopak při srovnávání se využívá tzv. reálné HDP, které vyjadřuje výstup

dané ekonomiky v daném období ve stálých cenách (cenách základního roku). Pomocí podílu nominálního a reálného HDP pro daný rok lze zjistit (implicitní) cenový deflátor HDP, který je jeden z cenových indexů sloužící pro výpočet změny cenové hladiny v ekonomice.

HDP může být vypočítán třemi různými způsoby (Výrobní metodou, Výdajovou metodou a Důchodovou metodou) (Brčák et al.,2014).

3.1.1 Výrobní metoda

Dle metodiky Českého statistického úřadu se výrobní, či také produkční metoda počítá „jako součet hrubé přidané hodnoty jednotlivých institucionálních sektorů nebo odvětví a čistých daní na produkty (které nejsou rozvrženy do sektorů a odvětví). Je to také vyrovnávací položka účtu výroby za národní hospodářství celkem, kde se straně zdrojů zachycuje produkce a na straně užití mezipotřeba. Hrubá přidaná hodnota je rozdílem mezi produkcí a mezipotřebou. Vzhledem k tomu, že produkce se oceňuje v základních cenách a užití v kupních cenách, je strana zdrojů za národní hospodářství celkem doplněna o daně snížené o dotace na výrobky.“ (Český statistický úřad,2017)

Tabulka 1 - Výpočet HDP výrobní metodou

Produkce
- Mezipotřeba
= Hrubá přidaná hodnota
+ Daně z produktů
= HDP

Zdroj: Makroekonomie Brčák

3.1.2 Výdajová metoda

Výdajová metoda vychází z odhadů složek poptávky, tedy sečteme všechny výdaje vynaložené na finální statky a služby. Tyto výdaje lze rozdělit do 4 kategorií a to na:

- Výdaje domácností na spotřebu,
- Výdaje na investice,
- Výdaje vlády na nákupy výrobků a služeb,
- čistý export

Výdaje domácností na spotřebu (C)

Výdaje domácnosti v sobě zahrnují jak statky krátkodobé spotřeby (potraviny, oblečení atd.), tak statky dlouhodobé spotřeby (auta, počítače atd.), či služby (doprava, vzdělání atd.)

Výdaje na investice (I)

Investice představují přírůstek zásoby kapitálu během daného časového období. Těmito investicemi mohou být jak investice financované podniky, tak i domácnostmi. Dále lze rozdělit investice na investice do fixního kapitálu (např. nové stroje ve výrobě, pořízení nové budovy, atd..) a investice do zásob.

Výdaje vlády na nákupy výrobků a služeb (G)

Vládní výdaje se dělí do dvou kategorií, a to na Vládní nákupy statků a služeb a Transfery. Hlavní rozdíl mezi těmito dvěma kategoriemi je, že u transferu vláda nedostává žádnou protihodnotu, tedy nijak výrazně nedokáže pozitivně ovlivnit případný budoucí státní rozpočet. Mimo to se také transfery nezapočítávají do celkových výdajů pro výpočet HDP, a tak se jim dále práce nebude zabývat.

Čistý export (NX)

Poslední složkou, která je potřeba pro výpočet HDP je tzv. čistý export, tedy rozdíl (saldo) mezi exportem a importem.

3.1.3 Důchodová metoda

U důchodové metody lze vypočítat HDP sečtením prvotních důvodů z celkového národního hospodářství. V podstatě se jedná o součet důchodů jednotlivých subjektů ekonomiky.

HDP důchodovou metodou vypočítáme tedy následovně:

Tabulka 2 - Výpočet HDP podle důchodové metody

HDP
+ mzdy a platy (včetně dalších náhrad zaměstnancům)
+ zisky firem
+ renty
+ čisté úroky
+ amortizace
+ nepřímé daně
- subvence

Zdroj: Makroekonomie Brčák

3.2 Parita kupních sil

Parita kupních sil je teorie, která vysvětluje determinaci měnového kurzu. Tato teorie má dvě verze, a to relativní a absolutní.

Relativní parita kupní síly

3.2.1 Zákon jediné ceny

Zákon jediné ceny předpokládá, že na dokonale konkurenčnímu trhu, při neexistenci dopravních nákladů a ostatních překážek mezinárodního obchodu (např. celních aj.) musí být identická zboží prodávána v různých zemích za stejnou cenu, jsou-li ceny těchto zboží vyjádřeny ve stejné měně. Identická zboží se tedy podle zákona jediné ceny prodávají za stejnou cenu po celém světě (Brčák et al., 2010).

3.2.2 Vztah mezi paritou kupních sil a zákonem jedné ceny

Zákon jedné ceny se týká jednotlivých komodit, zatímco parita kupních sil se zaměřuje na celkové cenové úrovně. V případě, že zákon jedné ceny platí pro každou komoditu, parita kupních sil musí automaticky platit pro stejné referenční koše mezi zeměmi.

3.2.3 Absolutní a relativní parita kupních sil

V absolutní paritě kupních sil se směnný kurz rovná relativní cenové úrovni, zatímco relativní parita kupních sil říká, že procentní změna směnného kurzu mezi dvěma měnami v kterémkoliv časovém úseku se rovná rozdílu mezi procentní změnou jejich cenových hladin.

3.3 Míra nezaměstnanosti

Česká statistika nahlíží na nezaměstnanost dvojím způsobem. První definicí je tzv. „registrovaná nezaměstnanost“, tedy počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadu práce. Druhé pojetí, které bude pro práci důležité, je pojetí využívané pro výběrové šetření pracovních sil. Dle této definice jsou za nezaměstnané považovány všechny osoby, které minimálně po dovršení věku 15 let ve sledovaném období souběžně splňovali následující níže uvedené podmínky:

- 1) Nebyly zaměstnané
- 2) Hledaly aktivně práci, přičemž formou aktivního hledání se rozumí hledání prostřednictvím úřadu práce nebo soukromé zprostředkovatelný práce, dále hledání práce přímo v podnicích, využívání inzerce, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem
- 3) Byly připraveny k nástupu do práce, tzn. že během referenčního týdne byly k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku. (ČSÚ, 2018)

V případě že osoby nesplňují alespoň jednu ze tří stanovených podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Definice obsahuje jenom jednu výjimku, a to v případě, že daná skupina osob, již práci nehledá, neboť ji již našly, ale nástup je stanovený nejpozději do 14 dnů. Pak jsou tedy i tyto osoby dle definice Eurostatu zařazeny rovněž mezi nezaměstnané.

Míra nezaměstnanosti měříme jako poměr nezaměstnaných osob k pracovním silám. Pracovní síly tvoří zaměstnané osoby, to znamená ti, kdo práci mají a nezaměstnané osoby, tedy ti, kteří práci aktivně hledají.

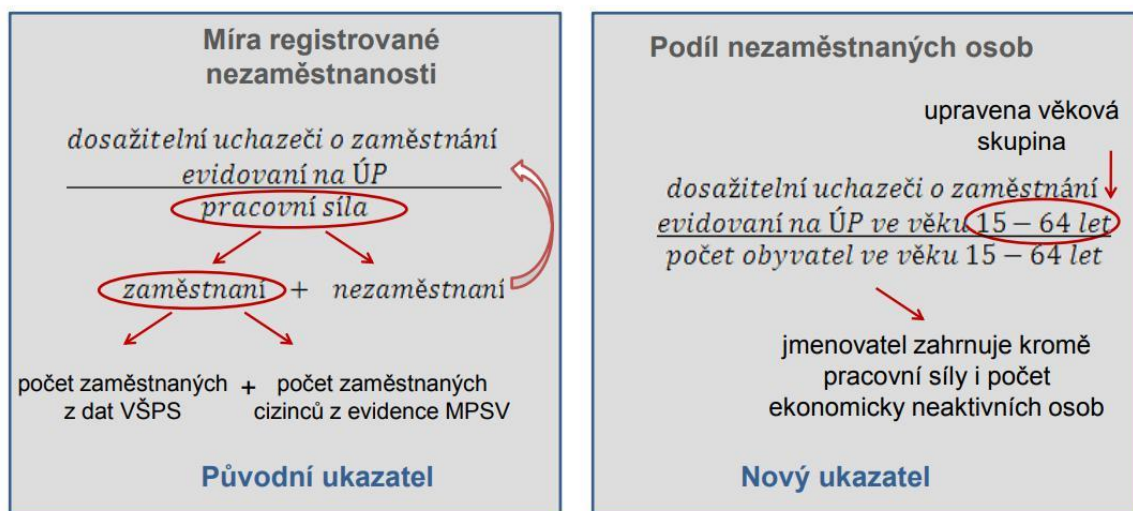
$$\text{Míra nezaměstnanosti} = \frac{\text{nezaměstnané osoby}}{\text{zaměstnané} + \text{nezaměstnané osoby}}$$

Do roku 2012 existovaly dvě platné míry nezaměstnanosti. Tyto míry rozdělujeme podle:

- Metodiky výpočtu Českým statistickým úřadem (dále jen ČSÚ), které vychází z doporučení Mezinárodní organizace práce (dále jen ILO) a Eurostatu, jako tzv. obecná míra nezaměstnanosti. Jednalo se tedy o mezinárodně srovnatelný ukazatel
- Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen MPSV), které zveřejňuje tzv. míru registrované nezaměstnanosti, a to na základě počtu uchazečů o zaměstnání, kteří jsou registrováni na Úřadu práce (dále jen ÚP ČR). Používáno především pro národní účely. (ČSÚ, 2018)

Od roku 2013 přechází MPSV na nový ukazatel nezaměstnanosti a tím předává být platný ukazatel registrované míry nezaměstnanosti. Nový ukazatel se nazývá Podíl nezaměstnaných osob. Nový ukazatel oproti předešlému poměřuje uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám. (ČSÚ, 2018)

Obrázek 1 - Starý a nový ukazatel výpočtu nezaměstnanosti

Zdroj: mpsv.cz

3.4 Inflace

Inflace je charakterizována jako růst všeobecné cenové hladiny, což můžeme chápat jako opakovaný růst většiny cen v dané ekonomice. Míra inflace vyjadřuje, jak se oproti předchozímu roku změnila cenová hladina. Inflace se nejčastěji měří pomocí indexu spotřebitelských cen (CPI). „Cenové indexy poměří úroveň cen vybraného koše reprezentativních výrobků a služeb (cca 700) ve dvou srovnávaných obdobích, přičemž váha (rest. Význam), která je jednotlivým cenovým reprezentantům ve spotřebním koši přisouzena, odpovídá podílu daného druhu spotřeby, který zastupují na celkové spotřebě domácností.“ (ČSÚ, 2017)

Proces inflace se dělí na dva druhy, a to dle prvotních zdrojů (generátorů), které ji vyvolávají, a to na inflaci poptávkovou a inflaci nákladovou.

Poptávková inflace neboli inflace tažená poptávkou je vyvolána nadměrným růstem mezd, investičními výdaji, levnými úvěry, masivním snížením daní a zvýšení vládních výdajů.

Nákladová inflace, či inflace tlačená náklady, jak se jí také často říká, vzniká růstem mezd pod tlakem odborů, nedokonalou konkurencí mezi monopolními nebo oligopolními podniky vedoucí k růstu cen a omezením přístupu k energickým a surovinovým zdrojům.

Dalšími podněty, které vyvolávají inflaci, jsou živelné pohromy nebo produkce. Tato produkce zvyšuje ceny surovin a základních potravin.

3.5 Zahraniční obchod

Zahraničí vždy hrálo významnou roli při utváření politik státu. S průmyslovou revolucí a nástupem globalizace se zahraniční ekonomická spolupráce, a hlavně zahraniční obchod, stávají významnými hybateli výkonnosti státu.

3.5.1 Hodnocení zahraničního obchodu

Všechny země užívají pro hodnocení zahraničního obchodu několik hledisek. Příkladem může být:

- Efektivnost
- Proporcionalita a
- Demonstrativní efekt.

Prvním hlediskem je tedy *efektivnost*, což pro zemi znamená, že se snaží koncentrovat v exportní politice na ty výrobky, u kterým může dosáhnout maximálních úspor společenské práce. Dalším hlediskem je *proporcionalita*. Na světě je jen málo zemí, které mají průmyslovou základnu a dost velký domácí trh na to, aby byly schopny soběstačného vývoje. Neméně důležité je také hledisko *demonstrativního efektu*. Exportní program země tvoří určitou vizitku ukazující úroveň rozvoje dané země. A importní program představuje možnost řešení problému proporcionality (získání užitečných hodnot, které v dané zemi z různých důvodů chybí) a také zajištění urychlení ekonomického rozvoje země, která importuje. (Svatoš, 2009)

Výše zmiňovaná hlediska jsou pro každou zemi odlišná a můžeme zde shledat jistou korelaci mezi velikostí země a mírou ekonomické závislosti na vnějších vztazích. Tuto závislost lze kvalifikovaně vyjádřit pomocí poměru objemu zahraničního obchodu vůči HDP.

3.5.2 Měření zahraničního obchodu

Důležitými makroekonomickými veličinami pro zahraniční obchod je velikost exportu (vývoz) a velikost importu (dovoz). Základní údaje získává celní statistika, která eviduje každý průchod zboží přes hranice země. Mimo to, se také provádí zjišťování zahraničního obchodu, a to prostřednictvím systému národních účtů, na základě příjmu vývozu a plateb za dovoz. Základními ukazateli zahraničního obchodu jsou:

- Saldo zahraničního obchodu, které vychází z rozdílu mezi hodnotou exportu a hodnotou importu. Pokud je saldo kladné (pozitivní), znamená to, že se jedná o exportně prosperující zemi. Naopak pokud je saldo záporné, značí to jistou nerovnováhu v ekonomice
- Obrat zahraničního obchodu, který je vyjádřen součtem importu a exportu dané země. Obrat se většinou vyjadřuje v národní měně anebo v USD.
- Komoditní struktura zahraničního obchodu nám značí jednotlivý podíl komodit (v %) na celkovém obchodu. Díky Mezinárodní obchodní klasifikaci SITC¹ jsou komodity mezinárodně sjednocené.
- Teritoriální struktura zahraničního obchodu, která představuje podíl (v %) jednotlivých teritorií (případně zemí na celkovém obchodu určité země nebo na světovém obchodu).
- Míra otevřenosti ekonomiky (MOE) vyjadřuje míru zapojení ekonomiky do mezinárodní dělby práce. Převážně u malé ekonomiky by měla úroveň dosahovat:

$$MOE = \frac{EX}{HDP}$$

- Čisté barterové směnné relace ukazují, jaký je vztah vývoje cen exportu a importu. Mimo to také poukazují na efektivnost zapojení do mezinárodní dělby práce (rostoucí směnné relace značí, že exportní ceny rostou rychleji než ceny dovozu).

---

¹ SITC (Standard International Trade Classification) je standardní mezinárodní obchodní klasifikace, která klasifikuje komodity vstupující na vnější trh. Klasifikace byla schválena Valným shromážděním OSN viz. *OECD: Glossary of Statistical terms* [online]. OECD: OECD, 2001 [cit. 2018-02-15]. Dostupné z: <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=2466>

- Exportní výkonnost (E_{EX}) se týká výše exportu na jednoho obyvatele. Zmíněný ukazatel hovoří o intenzitě zapojení do mezinárodní dělby práce (rostoucí exportní výkonnost upozorňuje na rostoucí výkonnost ekonomiky a zlepšení pozice ve světové ekonomice) a můžeme ho popsat (Svatoš,2009):

$$EEX = \frac{EX}{O}$$

O – počet obyvatel dané země

3.6 Státní rozpočet

„Státní rozpočet je odhadem příjmů a výdajů na zabezpečení chodu státu a jednotlivých výdajových programů.“ (Vosátka, 2014)

Státní rozpočet plní celkem tři funkce, kterými jsou:

- Alokační (stát rozděluje prostředky za účelem zajistit co nejefektivnější funkce státu)
- Redistribuční (stát přerozděluje prostředky mezi občany s cílem snižování sociálních rozdílů)
- Stabilizační (stát usiluje o stabilní vývoj ekonomiky, a to prostřednictvím nastavení příjmů a výdajů)

3.6.1 Příjem státního rozpočtu

Základem příjmu státního rozpočtu jsou daně. Daň je povinná platba, kterou daný subjekt, tedy domácnost, či firma odvádí do státního rozpočtu, a to ve stanovené výši a času. Dalším příjmem jsou například příjmy z průmyslových státních podniků, z poskytovaných veřejných služeb apod. Avšak větší část příjmů v tržní ekonomice pochází z daní. Může nastat i taková situace, že státní rozpočet nebude státním orgánům stačit na úhradu jejich výdajů. V takovém případě vzniká tzv. deficit státního rozpočtu, který může stát řešit dvojitým způsobem:

- *Stát prodá na trhu cenných papírů státní cenné papíry* (majiteli těchto cenných papírů mohou být domácnosti, soukromý podnikatelský sektor, finanční instituce

nebo oficiální držitelé, tedy jiné státní orgány než ten, co cenný papír nabízí) – prodej a nákup většinou zprostředkovává centrální banka

- *Stát si půjčí od jiného státního orgánu* (státní cenné papíry neprocházejí trhem) – např. ministerstvo financí emituje cenné papíry, které tzv. „odprodá“ centrální bance, která mu na ně poskytne peníze

V případě opakování deficitu státního rozpočtu, vzniká tzv. státní dluh. Společně s dluhy rozpočtů orgánů místní správy a dalších státních institucí je státní dluh součástí veřejného dluhu. (Brčák et al.,2010)

3.6.2 Výdaje státního rozpočtu

Výdaje státního rozpočtu se dělí na transfery a výdaje na nákup výrobků a služeb. Transfery jsou výdaje ze státního rozpočtu, za které státní orgán nezíská od příjemce žádný výrobek či službu. Jako příklad lze uvést podporu v nezaměstnanosti nebo výplaty starobních a invalidních důchodů. Transferové platby jsou financovány z daňových příjmů. Příjemce transferu není obvykle totožný s plátcem daně, tedy stát rozděljuje sám důchody ve společnosti. V případě, že se opomine přerozdělovací efekt, má agregátní poptávka vliv jen na rozdíl mezi daněmi a transfery. Tento rozdíl se nazývá tzv. „čisté daně“. Vláda pomocí vládních nákupů (G), neboli vládních výdajů na zboží a služby ovlivňuje úroveň agregátní poptávky. Vláda tak vystupuje na trh jako jeden z mnoha dalších ekonomických subjektů. (Brčák et al.,2010)

3.7 Platební bilance

Platební bilance vyjadřuje ekonomické transakce subjektů dané země se zahraničím během určitého období a zachycuje mezinárodní pohyb statků, služeb výrobních faktorů a pohledávek a závazků. (Brčák et al.,2010)

U platební bilance se rozlišují 2 druhy platební bilance, a to:

- *tržní platební bilanci* představující běžný a nepřerušovaný vztah dvou platebních trhů (ven i dovnitř země). Zahrnuje teoretickou analýzu pozorovatelnou pouze skrze její účinky (kurzy)

- *účetní platební bilanci* představující statistický výkaz shrnující veškeré transakce ze zahraničí dané země během určitého období, které je realizované podvojným účetním záznamem.

K hodnocení vnější makroekonomické rovnováhy se používá platební bilance. Platební bilance zemí jsou sestavovány rozdílně podrobném členění, podle účelu jejich využití. K hlubší ekonomické analýze je potřeba podrobnější sestava. Jednotlivé položky lze uspořádat do několika základních skupin.

3.7.1 Členění platební bilance

V platební bilanci z hlediska struktury se rozlišuje dvojí pohled, a to horizontální a vertikální. Z horizontálního pohledu lze platební bilanci členit na tyto základní položky:

- Běžný účet
  - Obchodní bilanci lze měřit dvojí metodou. První metodou je metoda „fob“ (free of board) – vyjádření hodnoty zboží je bez pojištění a nákladů na transport na hranice vyvážející země. Druhou variantou je metoda „cif“ (cost insurance freight transport), která zahrnuje náklady až za hranice přijímající země. Díky tomu jsou náklady vyjádřené metodou „fob“ v bilanci služeb a „cif“ v obchodní bilanci.
  - Bilance služeb, ve které je započtený celý dovoz a vývoz služeb
  - Bilance výnosu, ve které se účtují výnosy z kapitálu (úroky, reinvestované zisky a dividendy) a převody pracovních příjmů
  - Transfery: všechny pohyby zboží a peněz bez protihodnoty (příspěvky mezinárodním organizacím, dědictví, peníze posílané zahraničním dělníkům apod.). Často bývají ve statistikách členěny na transfery státní a soukromé.
- Kapitálový účet
  - Kapitálový účet obsahuje toky kapitálu do země a ze země a investiční a kapitálové transakce (hot money nebo investice). Na kapitálovém účtu lze nalézt všechny transakce, související s migrací obyvatelstva, s promíjením dluhů a s převody vlastnických práv k fixním aktům (viz. Investiční granty), převody nehmotných práv (licence, patenty,..) a nefinančních hmotných aktiv (půda – pozemky pro zastupitelské úřady).

- Finanční účet
  - Obsahuje transakce, které mění stavy prostředků domácích subjektů vzhledem k zahraničním subjektům. Jedná se tedy o vznik, zánik a změnu finančních aktivit a pasiv vlády, bankovních, nebankovních a ostatních subjektů.
  - Obecně bývá finanční účet členěn na:
    - Přímé investice zahraniční a zahraniční v tuzemsku. Jedná se o reinvestovaný zisk, základní jmění a ostatní kapitál
    - Portfoliové investice: účtuje se zde pohyb již emitovaných majetkových a dluhových cenných papírů
    - Finanční deriváty
    - Ostatní investice: největší část tvoří půjčky a úvěry státního finančního a nefinančního sektoru (Brčák et al., 2010)
- Saldo chyb a opomenutí vzniká z důvodu statistických a metodických nepřesností
- Změna devizových rezerv zahrnuje všechny oficiální transakce včetně změny devizových rezerv, půjček od měnového fondu a jiných vlád, které financují saldo kapitálových a běžných toků. V zásadě se jedná o bilanci spjatou se zásobami peněz a deviz. Jsou-li v souhrnu předchozí bilance aktivní, pak přebytek navyšuje kategorii zásob (devizové rezervy) se záporným znaménkem a naopak (Brčák et al., 2010).

3.8 Monetární politika

Monetární politika ovlivňuje množství peněz v oběhu, jejich likviditu a úroveň úrokových sazeb. Za monetární politiku je odpovědná centrální banka, která rozhoduje o výši peněžních zásob. Význam monetární politiky je ovlivněn mnoha faktory:

- Postavením a úlohou centrální banky
- Strukturou bankovního systému
- Existencí peněžních a kapitálových trhů
- Rozsahem a intenzitou platebních styků se zahraničním (Urban, s. 308-320, 2006).

3.8.1 Měnový kurz

Měnový kurz je vzájemný poměr mezi hodnotami různých peněžních jednotek neboli poměru, v jakém se různé měny mezi sebou směňují. Vznik měnových kurzů zapříčinil mezinárodní obchod, protože při obchodu mezi zeměmi není možné používat pouze jedné měnové jednotky jedné země. Měnový kurz je určen na měnovém trhu bodem, v němž se nabídka dané měny střetla s poptávkou po dané měně (Urban, s. 308-320, 2006). Pro hospodářství státu je výhodou, když jsou směnné kurzy mezi hlavními obchodními partnery stabilní. Stejně tak i pro vývozce a dovozce zboží a služeb.

V monetární politice je znám tzv. pevný měnový kurz, plovoucí měnový kurz, dále nominální měnový kurz a reálný měnový kurz.

Pevný (fixní) měnový kurz funguje jako jakýkoliv pevný systém podpory cen. Při určené poptávce a nabídce musí subjekt, který ceny fixuje, nasytit přebytečnou poptávku a odčerpávat přebytečnou nabídku. Úkolem Centrální banky je držet určitou zásobu zahraniční měny, a to z důvodu, aby zajistila směnný kurz beze změny. Zahraniční měna může být poskytnuta výměnou za domácí měnu. Centrální banka intervenuje na měnovém trhu, což znamená, že prodává či nakupuje zahraniční měnu. Celý rozsah těchto intervencí je vyjádřen platební bilancí. Centrální banka může pokračovat v intervencích, dokud má potřebné rezervy, v opačném případě devaluje.

Plovoucí (flexibilní) měnový kurz, je kurz, který na základě každodenních pohybů nabídky a poptávky po jednotlivých měnách na meziročních devizových trzích kolísá tzv. volatilita kurzů. V systému plovoucích měnových kurzů jsou ceny zahraničních měn označovány jako:

- Depreciace. Jedná se o znehodnocení domácí měny a důsledkem je vzestup cen dováženého zboží pro domácí ekonomiku
- Apresiasi naopak zhodnocuje domácí měnu

Nominální měnový kurz je vyjádřená cena jedné měny v jednotkách měny druhé.

Reálný měnový kurz lze definovat jako podíl cenové hladiny v zahraničí a domácí cenové hladiny, kde zahraniční cenová hladina je převedena na jednotky domácí měny přes stávající nominální měnový kurz. Reálný kurz nám říká, kolikrát méně nebo více zboží a služeb lze za danou částku koupit v zahraničí než na domácím trhu. Oproti nominálnímu

kurzu je reálný kurz vždy „plovoucí“, a to z toho důvodu, že i v režimu pevného nominálního kurzu může docházet k pohybu reálného kurzu přes cenové hladiny. V případě mezinárodního obchodu je tedy lepší sledovat reálný kurz než se soustředit pouze na nominální kurz. (Urban, 2006)

4 Vlastní práce

Ekonomiky Slovenska a České republiky prošly relativně těžkým obdobím, které bylo vyvoláno společenskou změnou z listopadu 1989. Hned na začátku roku 1993 musely jako samostatné státy začít pracovat s oddělenými měnami a jejich odlišným výchozím směnným kurzem k hlavním měnám. Nastaly významné změny ve struktuře ekonomik, oproti minulosti, kdy byla ekonomika řízená centrálně. Změnily se podmínky na trhu práce a bylo nutné zastřešit funkční a regulatorně ošetřený bankovní systém.

V této části práce analyzuje vývoj ekonomických ukazatelů Slovenska a České republiky od přechodu k tržní ekonomice v roce 1990 do roku 2014. Tyto makroekonomické ukazatele jsou rozděleny do dvou skupin. První skupinou jsou ukazatele reálné ekonomiky a druhou pak ukazatele fiskální ekonomiky.

Pro ukazatele reálné ekonomiky bylo vybráno pět těchto indikátorů:

1. Hrubý domácí produkt (dále jen HDP)
2. Míra nezaměstnanosti
3. Míra inflace
4. Vývoz zboží a služeb (dále jen export)
5. Dovoz zboží a služeb (dále jen import)

Kromě reálné ekonomiky ovlivňuje vývoj ekonomiky i fiskální politika státu a proto pro analýzu byli vybrány tyto dva ukazatele, které jsou v případě Slovenska z důvodu dvojí měny přepočítány kurzem 1 EUR=30,128 SKK :

1. Státní dluh
2. Saldo státního rozpočtu

4.1 Hrubý domácí produkt (HDP)

HDP patří mezi hlavní ukazatele vývoje ekonomiky a důležitý je například jako ukazatel při přerozdělování dotací z fondů EU, nebo také jako ukazatel množství výdajů potřebných pro splnění závazků jako členský stát NATO².

---

² Severoatlantická aliance – Členské státy se zavázali, že 3 % HDP budou vynakládat na obranu.

4.1.1 Slovenská republika v období federace

Ekonomiky Slovenské a České republiky přešly k tržní ekonomice z formátu státem řízené ekonomiky začátkem 90. let minulého století, přičemž do roku 1992 ještě jako federace.

Tzv. „šoková terapie“, tedy přechod od plánem řízené ekonomiky k ekonomice založené na tržních principech spočíval především v liberalizaci cen a mezd, v povolení soukromého podnikání, zavedení vnitřní směnitelnosti koruny a privatizaci. Mimo jiné byly zrušeny cenové subvence, převážně v zemědělství. Integrovaním těchto změn tzv. „šokem“ ve velmi krátkém časovém horizontu mělo podle dokumentu o transformaci české ekonomiky bezprostřední dopad na výkonnost ekonomiky země. Dle historické ročenky národních účtu, zachycující i roky 1990 až 1992 a zvláště Slovenskou a Českou republiku značí, že hlubší pokles utrpělo Slovensko, kdy se reálné HDP snížilo v roce 1991 o 17,5 % oproti roku 1990. V dalším roce byl tento meziroční pokles navýšen o 5,8 %, díky čemuž za 2 roky ekonomika reálně klesla až o 22,3 % viz graf HDP. Dalším důkazem špatné pozice Slovenska v období federalizace bylo, v jakém vztahu (podílu) byla hrubá přidaná hodnota v daném odvětví na Slovensku oproti hrubé přidané hodnotě daného odvětví v ČR v letech 1990 až 1992. Hrubá přidaná hodnota v roce 1990 na Slovensku představovala 47,7 % hrubé přidané hodnoty vytvořené Českou ekonomikou. V roce 1992 již dokonce tento nepoměr klesl na 39,8 % a pouze ve 3 odvětvích³ se tento nepoměr nezhoršil vůči roku 1990. Výrazný pokles zaznamenaly i fixní investice a výdaje domácnosti na konečnou spotřebu, které na Slovensku za roky 1991 a 1992 klesli zhruba o pětinu. Tak stejně export zboží a služeb klesl o třetinu, a dokonce import byl pouze poloviční oproti roku 1990.

4.1.2 Česká republika v období federace

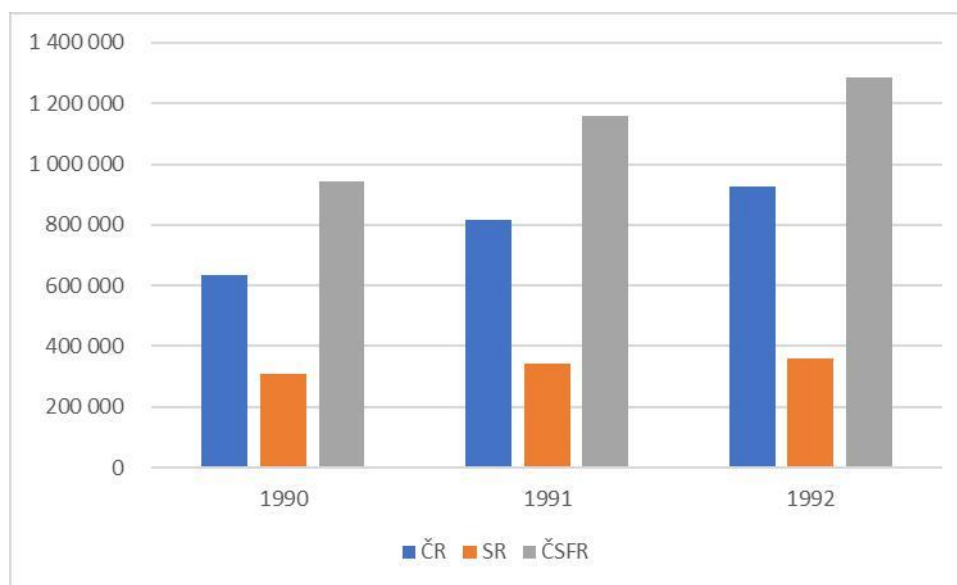
V České republice nebyl propad HDP vyjádřený v letech 1991 a 1992 tak prudký, jako na Slovensku. V roce 1991 HDP kleslo o desetinu a v dalším roce byl propad navýšen o další 2 %. Ani zahraniční obchod nezaznamenal tak výrazný pokles (13,3 % export a

---

³Ve stavebnictví, v prvovýrobních odvětvích (zemědělství, lesnictví, rybářství) a těžbě

-31 % import) jako na Slovensku. Naopak výraznější pokles ekonomiky ČR oproti SR byl zaznamenán ve fixních investicích, kde ČR kleslo až o 24,6 %, zatímco Slovensko o 17,7 %. S výjimkou pokračujícího snižování dovozu a zásob, rok 1992 ukázal ve struktuře výdajů HDP meziroční růsty. Dle výsledků výdajů HDP se tak ukázalo, že tzv. „léčba šokem“ měla vyšší účinek pro Českou republiku.

Graf 1 - Hrubý domácí produkt v období federace

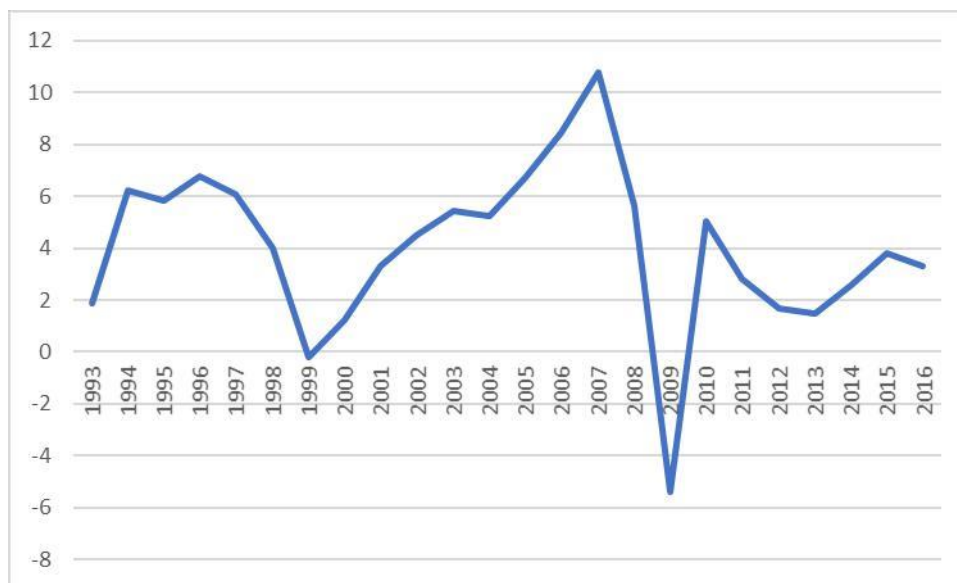
Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2012

4.1.3 Slovenská republika od rozdělení

Slovenské tempo růstu HDP je velice specifické svojí nepředvídatelností a velkými výkyvy. Zatímco do roku 1998 se nachází v kladných číslech, a dokonce v roce 1996 dosahuje druhé nejvyšší hodnoty za celé sledované období 6,76 %. Rok 1999 je úplným opakem a tempo růstu se poprvé dostává do záporných hodnot -0,21 %. Zdůvodnění poklesu tempa růstu lze nalézt v měnové krizi, která podle Miroslava Singera probíhala v letech 1999-2000, na konci éry vlády Vladimíra Mečiara. Od dalšího roku již HDP nabývá znovu kladných hodnot a v roce 2007 dosahuje nejvyššího tempa růstu za celé sledované období 10,8 %. Důvodem tak dobrého výsledku může být příliv nových investic v automobilovém průmyslu a vyjádření Evropské komise a Evropské centrální banky o doporučení Slovenska ke vstupu do eurozóny (Němcová, 2008). Od následujícího roku

poté tempo růstu klesá a s rokem 2009, kdy ve světě vrcholí ekonomická a finanční krize, se dostává tempo růstu na své úplné dno, kdy dosahuje -5,42 %. Hned další rok HDP dosahuje více jak 5% růstu tempa růstu a až do konce sledovaného období (rok 2016) nedosahuje záporných hodnot.

Graf 2 - Slovenské tempo růstu HDP v letech 1993-2016 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě WB, 2017

4.1.4 Česká republika od rozdělení

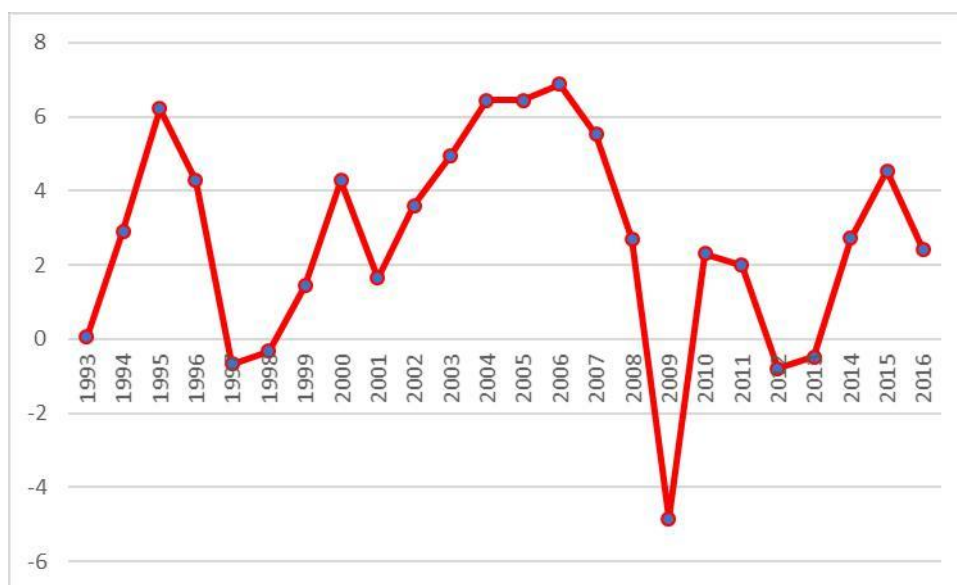
České tempo růstu v prvních letech odloučení od Slovenska, dosahuje kladných hodnot, což je také zapříčiněno snahou o větší integraci do mezinárodních obchodních struktur. I díky vstupu ČR do Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD),⁴ se v roce 1995 tempo růstu dostává na druhou nejvyšší hodnotu (6,22%) za celé sledované období. O dva roky později ČR postihuje měnová krize, díky které tempo růstu dosahuje po dva roky záporných hodnot (-0,67 % 1997, -0,32 % 1998). Další roky se nesou ve znamení kladného tempa růstu HDP, které vyvrcholí v roce 2006 růstem 6,88 %, což je vůbec nejvíce za celé sledované období. Další extrém přichází se světovou ekonomickou krizí v roce 2009, kdy tempo růstu dosahuje historicky nejvyššího propadu -4,48 %. Na celkové stagnaci se podepsal především útlum domácí poptávky. Další záporných

⁴ Česká republika se v prosinci 1995 stala 26. členem OECD.

hodnot, jak je z grafu patrné, dosahuje ČR v letech 2012 (-0,8 %) a 2013 (-0,48 %). Podle ČSÚ se na celkové stagnaci podepsal především útlum domácí poptávky. (ČSÚ, 2013). Poslední výrazný nárůst je zaznamenán v roce 2015, kdy tempo růstu ČR dosahuje 4,54 %.

Graf 3 - České tempo růstu HDP v letech 1993-2016 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě WB, 2017

4.2 Míra nezaměstnanosti

Stejně jako v jiných postkomunistických zemích byla nezaměstnanost v Československu v období 1948 až 1990 neznámým jevem. Trh práce se začal formovat až společně se zahájením procesu přechodu od socialistického plánovaného řízení ekonomiky k ekonomice tržní. Trh práce začal fungovat a opustilo se od uměle udržované zaměstnanosti. Na Slovensku se hned od začátku vyvíjela nezaměstnanost zcela odlišně. Zatímco v ČR se obecná míra nezaměstnanosti držela na nízké hladině, na Slovensku již v roce 1991 dosahovala 11,8 % a stala se tak i jedním ze zdrojů konfliktu mezi oběma republikami, které následně vedlo k rozpadu federace. Další důvod lze také nalézt v nižší míře industrializace Slovenska. Typické pro Slovensko je jeden velký průmyslový podnik pro jedno město a následné zavření tohoto podniku má na nezaměstnanost mnohem vyšší dopad. (ČSÚ, 2016).

Tabulka 3 – Obecná míra nezaměstnanosti v období federace (%)

	1990	1991	1992
ČR	0,7	4,1	2,6
Slovensko	1,6	11,8	10,4

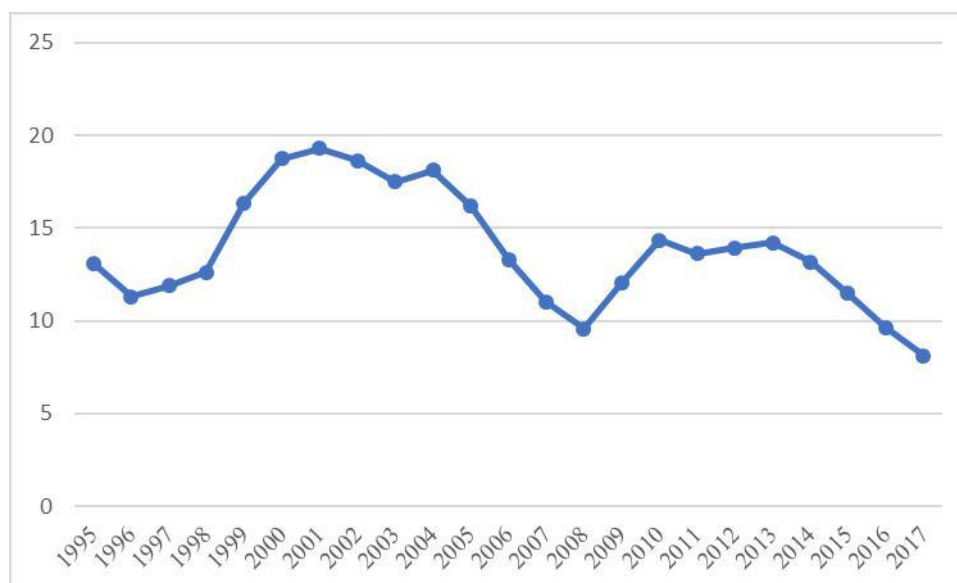
Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2012

4.2.1 Slovenská míra nezaměstnanosti od roku 1993

Ani po rozdělení se Slovensko nevymanilo z vysoké míry nezaměstnanosti, která byla zapříčena růstem produktivity a snižováním zaměstnanosti. Od roku 1999 dochází k výraznému nárůstu obecné míry nezaměstnanosti. Dle výběrového šetření pracovních sil dosahuje míra nezaměstnanosti nejvyšší hodnoty v roce 2001, kdy činí více jak 19 %. To znamená nárůst téměř o 7 % oproti roku 1998. Nezaměstnanost také zvyšovaly tradiční sezónní faktory, které způsobily především nárůst na začátku a konci roku. Díky tomuto nárůstu se v té době na Slovensku rozmohla nelegální práce, která není samozřejmě evidována. Lze říct, že pro Slovensko z pohledu nezaměstnanosti bylo nejkritičtější období od roku 2000-2004, kdy začali rozsáhlé ekonomické reformy, které způsobily nárůst počtu nezaměstnaných. Stejně jako v případě HDP, se očekávaný vstup Slovenska do eurozóny v roce 2008 pozitivně odrazil i nezaměstnanosti, která dosáhla svého druhého nejnižšího minima 9,57 %. I evidovaná nezaměstnanost měla klesající trend a podle evidence úřadu práce, sociálních věcí a rodiny představuje míra nezaměstnanosti 7,7 % pokles oproti roku 2007 o 0,8 %. S rostoucí zaměstnaností rostla i nominální mzda, která pro rok 2008 činila 21 782 SK (723 EUR) (Euroekonóm.sk,2015).

V roce 2009 z důvodu nejistoty budoucího vývoje dochází k poklesu spotřebitelské poptávky, která má za následek i růst nezaměstnanosti, převážně v odvětví průmyslu. Od roku 2013 poté díky dobrým výsledkům ekonomiky a zájmu zahraničních investorů klesá nezaměstnanost a v posledním roce dosahuje svého historického minima 8,13 %, což jí řadí lehce pod průměrem celé EU.

Graf 4 – Obecná míra nezaměstnanosti SR 1995-2017 (v%)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě ŠÚSR, 2018

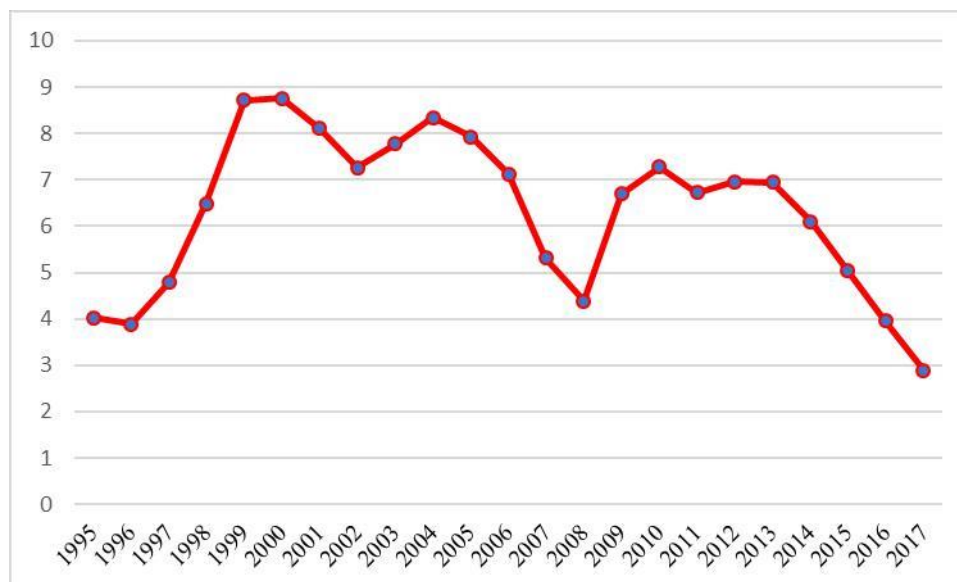
4.2.2 Česká míra nezaměstnanosti od roku 1993

Údaje, které zachycují vývoj míry nezaměstnanosti od roku 1995-2017 jsou vypočteny obecnou mírou nezaměstnanosti. Graf č. 5 se skládá z časových řad ročních průměrů obecné míry nezaměstnanosti očištěné o sezónní jevy a data zahrnují věkovou kategorii od 15-64 let.

Po ukončení tzv. „malé privatizace“ v letech 1994-1996 došlo díky velkým daňovým reformám k oživení a výraznému růstu, který se dotkl i nezaměstnanosti. Díky tomu se v prvních letech nezaměstnanost držela na nízké hranici okolo 4 %. Nejnáročnější období z pohledu nezaměstnanosti ČR zažívaná v letech 1999-2001, kdy se odráží vliv měnové krize z let 1997-1998. Míra nezaměstnanosti se drží okolo necelých 9 %, což je za celé sledované období vůbec nejvíce. Vliv transformace ekonomiky se projevoval až roku 2004, kdy obecná míra nezaměstnanosti dosáhla jednoho ze svých maximum 8,34 %. Se vstupem ČR do EU přichází další oživení ekonomiky a s tím spojený pokles nezaměstnanosti, která dosáhla svého minima v roce 2008. Z pohledu ekonomiky se jedná vůbec o nejúspěšnější rok dosavadního období, a proto i se začátkem velké hospodářské krize v roce 2009 nedosahuje nezaměstnanost nejvyšších hodnot. Až do roku 2013 se s doznívající krizí nezaměstnanost příliš nemění. V dalších letech pak následuje postupný

pokles nezaměstnanosti až na aktuální rok 2017, ve kterém nezaměstnanost ČR dosahuje 2,89 % a stává se tak zemí s nejnižší mírou nezaměstnanosti v celé EU.

Graf 5 – Obecná míra nezaměstnanosti ČR 1995-2017 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2018

4.3 Míra inflace

V době centrálně plánované ekonomiky byla úloha trhů a cen potlačena. Avšak pro efektivní fungování trhů je svobodná cenová tvorba základním předpokladem. A z toho důvodu jedním ze základních transformačních kroků po roce 1990 bylo uvolnění administrativní regulace cen. Liberalizace cen proběhla 1.1.1991 a společně s liberalizací byly odstraněny i cenové dotace. V roce 1990 byla odstraněna záporná daň z obrátu, upravené byly i některé ceny (např. benzín) a devalvovala se koruna. Z tohoto důvodu vzrostla cenová hladina v tomto roce v ČR o 9,9 % a na Slovensku o 10,4 %. K výraznému cenovému skoku došlo až následující rok, kdy se díky cenové liberalizaci objevila inflace, která byla dříve potlačovaná. Také provedené devalvace z minulého roku měly vliv cenový skok. Další rok se podařilo pomocí restriktivní politiky tyto inflační tlaky utlumit, ale i přesto vzrostly ceny v ČR o 56,7 % a na Slovensku o 61,2 %. Ustálení přišlo následující rok, kdy v ČR inflace dosáhla 11,1 % a na Slovensku 10,2 %.

Tabulka 4 - Míra inflace spotřebitelských cen (%)

	1990	1991	1992
ČR	9,9	56,7	11,1
Slovensko	10,4	61,2	10,2

Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2012

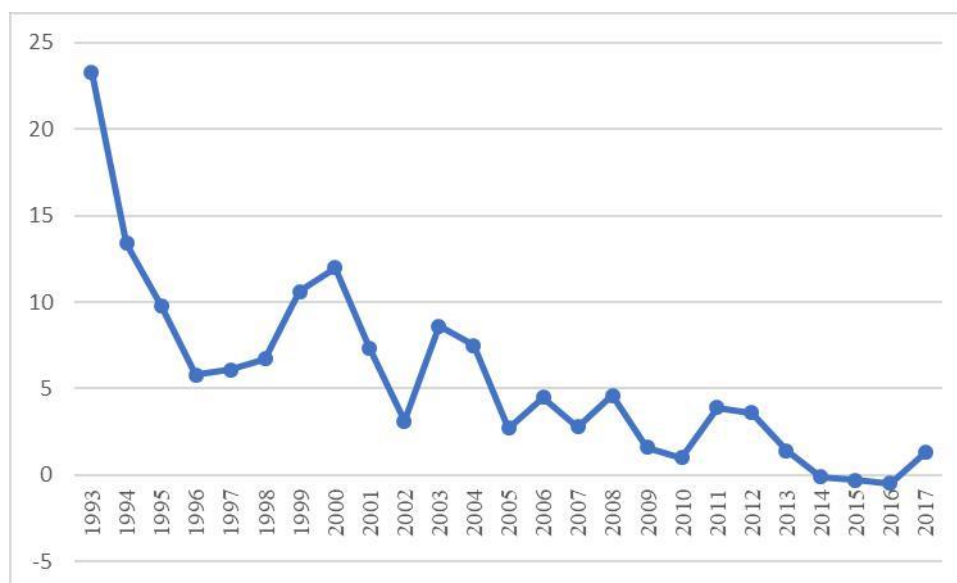
4.3.1 Slovenská míra inflace od roku 1993

K největšímu růstu cenové hladiny v historii SR došlo v hned v prvním roce samostatnosti, tedy v roce 1993. Podle portálu euroekonom.sk bylo hlavní příčinou komplexní změny daňového systému (mimo jiné zavedení daně z přidané hodnoty). V srpnu roku 1993 se uskutečnily reformy měnové odluky a také zdravotního a sociálního pojištění, které přispěli k rekordní 27 % míře inflace. Tento den se v podstatě datuje, jako den vzniku slovenské koruny. Po již zmíněné měnové odluce, nové měně lidé tolik nevěřili a měnili si koruny za stabilní zahraniční měny. Nepomohla ani snaha Národní banky Slovenska (NBS), která stanovila limity na nákup valut. Docházelo tak k velkému úbytku devizových rezerv a NBS musela přistoupit k 10 % devalvaci koruny. Následkem toho pak inflace z července vzrostla na srpen o 2,1 %.

V roce 1994 nastává postupné snižování inflace, které s menšími výkyvy probíhá až do roku 1998. Od ledna do května téhož roku se růst spotřebitelských cen přibližně snižoval o 1 %. Jediné zvýšení nastalo v květnu, kdy inflace indexu CPI dosáhla 13,4 %. Nárůst byl způsoben především změnami ve spotřebních daních, přesunutím některých výrobků a služeb z 6% sazby DPH na 25 % a k zavedení dovozní přírážky.

V roce 2015 naopak byla naměřena nejnižší inflace měřená indexem spotřebitelských cen. Za celý rok v průměru se ceny zboží a služeb snížily na záporných 0,3 %, tedy na hodnoty tzv. deflace, která byla již výše popisována. Jedním z důvodů nulové inflace byl faktor prudce oslabujících cen ropy (Pravda.sk, 2015).

Tabulka 5 – Obecná míra inflace SR 1993-2017

Zdroj: Vlastní zpracování na základě NBS, 2018

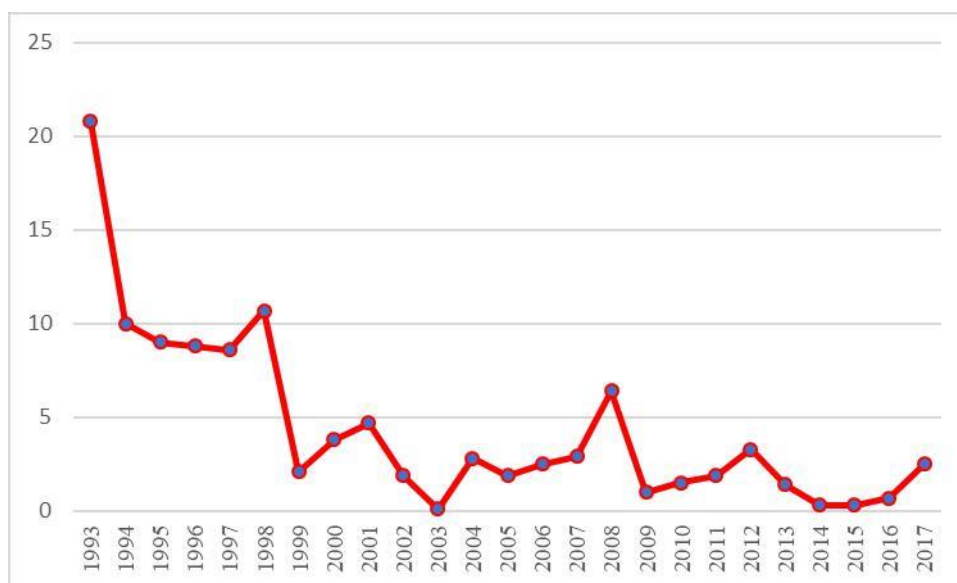
4.3.2 Česká míra inflace od roku 1993

Stejně jako v případě Slovenska, i Česká republika dosáhla nejvyšší míry inflace v roce 1993, kdy průměrná roční inflace dosahovala necelých 21 % a také jako na Slovenku i zde byl jeden z důvodů zavedení daně z přidané hodnoty.

Naopak nejnižší míra inflace byla v roce 2003, kdy bylo dosaženo 0,1 %. Nejvíce v meziročním srovnání ovlivnila inflace ceny potravin a nealkoholických nápojů. Ceny na konci roku i přes zrychlený růst zůstaly za rok 2003 nižší o 2,2 %. Celkové ceny zboží klesly o 1,4 %, zatímco ceny služeb vzrostly o 2,9 %.

Za zmínku stojí i rok 2015, kdy index spotřebitelských cen dosáhl pouhých 0,3 %, což je druhá nejnižší hodnota v historii samostatnosti a nejnižší hodnota od roku 2003. Podle ministerstva financí (dále jen MFČR) byl hlavním důvodem slabý růst spotřebitelských cen a propad cen ropy.

Tabulka 6 - Obecná míra inflace ČR 1993-2017

Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2018

4.4 Zahraníční obchod

Zahraníční obchod po pádu železné opony nebyl v dobré kondici. V období komunismu výrazně Československo vyváželo do zemí, které byly členy tzv. Rady vzájemné hospodářské pomoci (dále jen RVHP). Po rozpadu RVHP a ekonomických problémů Sovětského svazu, který byl „výkladní skříň“ celého socialistického bloku, se muselo Československo přeorientovat na západní trhy. V roce 1990 byla Československá ekonomika poměrně uzavřená, kdy podíl obratu zahraničního obchodu na HDP dosahoval pouhých 54 %. Jedním z důvodů útlumu exportu byla i plánovaná privatizace velkých exportních podniků, které nechtěli riskovat, aby díky obchodům se zahraničím nedošlo k poklesu jejich ceny před privatizací (Ekonomický deník, 2015).

Jak je vidět v tabulce, výrazně úspěšnější v období federace byla Česká republika, která výrazně industriálně předčila Slovenskou republiku. Obě země zaznamenali nejvyšší objem exportu v roce 1992, stejně jako import. Z tabulky č. 9 lze také vyčíst, že import Slovenska v roce 1991 oproti roku 1990 klesl o 3 261 mil Kč, což je dáno i vyšší nezaměstnaností v tomto roce a tím pádem i nižším odbytem zboží a služeb.

Tabulka 7 - Vývoz zboží a služeb 1990-1992 (Běžné ceny v mil. Kčs)

rok	ČSFR	ČR	SR
1990	316 795	287 842	157 970
1991	367 710	396 161	153 464
1992	458 725	459 356	212 749

Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2012

Tabulka 8 - Dovoz zboží a služeb 1990-1992 (Běžné ceny v mil. Kčs)

rok	ČSFR	ČR	SR
1990	305 240	272 878	161 379
1991	314 370	338 167	158 118
1992	468 002	445 096	236 286

Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2012

4.4.1 Zahraniční obchod Slovenska po roce 1993

Z důvodu změny metodiky výpočtu pro zahraniční obchod jsou následující údaje v tabulce uvedeny ve stálých cenách, které představují meziroční růst od roku 1998-2015. Navíc v roce 2009 vstoupilo Slovensko do eurozóny a pro lepší pochopení problému jsou všechny částky od roku 1993 vyjádřeny v mil. eur.

Nejvyššího nárůstu vývozu dosáhlo Slovensko necelých 23 % v roce 2006. Tento nárůst byl nejvíce ovlivněn zahájením výroby automobilky Kia, nedaleko krajského města Žilina. Dovoz zboží a služeb byl nejplodnější v roce 2004 s procentuálním nárůstem necelých 22 % a důvod lze hledat v silné koruně, která stimulovala domácí spotřebu. (Kovalčík, 2014). V případě kladného salda obchodní bilance, nejlépe na tom Slovensko bylo v roce 2014, kdy dosahovalo 4,52 miliónu EUR. Saldo obchodní bilance pozitivně ovlivnila vyšší dynamika růstu vývozu zboží oproti dovozu.

Naopak nejzápornějších hodnot dosahovalo procentuálně Slovensko v roce 2009, kdy jak vývoz (-16,76%) tak i dovoz (-18,77) zboží a služeb dosahoval procentuálně záporných hodnot. Důvod můžeme hledat v celosvětové finanční krizi, která v té době postihla i slovenský trh. Naopak saldo obchodní bilance se dostalo do nejvíce záporných

čísle (-3,41 mil. EUR) v roce 2001 díky výrazně silnějšímu dovozu. Po roce 2009 již zahraniční obchod jenom roste a dosahuje pouze kladných hodnot.

Tabulka 9 - Zahraniční obchod SR 1997-2015 (v mil. EUR)

rok	Vývoz	Dovoz	Saldo obchodní bilance	rok	Vývoz	Dovoz	Saldo obchodní bilance
1997	10,76	13,08	-2,32	2007	47,16	47,87	-0,71
1998	12,54	15,29	-2,75	2008	49,57	50,22	-0,66
1999	14,06	15,56	-1,50	2009	39,72	38,53	1,19
2000	18,17	19,56	-1,39	2010	48,30	47,50	0,80
2001	20,29	23,70	-3,41	2011	56,40	54,00	2,40
2002	21,64	24,83	-3,19	2012	62,80	59,20	3,60
2003	26,66	27,47	-0,81	2013	64,40	60,10	4,30
2004	29,57	31,22	-1,65	2014	67,62	63,11	4,52
2005	32,86	35,32	-2,46	2015	67,68	64,36	3,64
2006	47,16	47,87	-0,71				

Zdroj: Vlastní zpracování na základě NBS, 2017

Tabulka 10 - Vývoz a dovoz SR 1998-2015 (v %)

rok	vývoz (v %)	dovoz (v %)	rok	vývoz (v %)	dovoz (v %)
1998	-2,61	-1,10	2007	14,60	9,44
1999	10,11	-3,57	2008	3,02	3,57
2000	7,49	6,61	2009	-16,76	-18,77
2001	10,64	18,94	2010	15,73	14,72
2002	7,04	5,76	2011	12,01	9,64
2003	18,39	7,98	2012	9,31	2,54
2004	20,86	21,59	2013	6,21	5,13
2005	12,88	15,31	2014	3,63	4,26
2006	22,92	19,54	2015	7,00	8,23

Zdroj: Vlastní zpracování na základě NBS, 2017

4.4.2 Zahraníční obchod České republiky po roce 1993

Zahraníční obchod ČR má dvojí pojetí a to následující:

- Přeshraníční pojetí zahraničního obchodu se zajímá výhradně o fyzické mobilitě zboží přes hranice bez ohledu na to, zda dochází k obchodu mezi českými a zahraničními subjekty. Výsledné údaje jsou mezinárodně srovnatelné a pro svou analýzu je využívá i Eurostat.⁵
- Národní pojetí zahraničního obchodu nám značí, jaká je vývozní a dovozní výkonnost české ekonomiky, včetně obchodní bilance. Sleduje skutečný obchod se zbožím, který je realizován mezi českými a zahraničními subjekty, což znamená změnu vlastnictví mezi rezidenti a nerezidenti (ČSÚ, 2017)

⁵ Statistický úřad Evropské unie

Pro srovnání zahraničního obchodu Slovenska nemá Národní pojetí validní údaje, a tak se práce tímto pojetím dále nezabývá.

V tabulce č.11 je vidět, že vývoz zboží skoro každý rok rostl. Výjimkou je pouze rok 2009, kdy došlo k meziročnímu poklesu o více jak 335 mld. Kč, který byl zapříčiněn celosvětovou finanční a hospodářskou krizí. Stejně tak i u dovozu s rokem 2009 došlo k útlumu.

Jako v případě Slovenska, i český zahraniční obchod po krizovém roce 2009 roste. Dvě nejvyšší záporné hodnoty salda obchodní bilance dosahovala česká ekonomika v roce 1996 (-153 mld. Kč) a 1997 (-150,5 mld. Kč). Důvod takto silně záporné hodnoty lze nalézt v měnové recesi, která v té době českou ekonomiku postihla a ze které se ekonomika dokázala zotavit až v roce 1999. Naopak s blížícím se vstupem ČR do Evropské unie,⁶ začalo saldo výrazně posilovat a již po roce členství v EU dosahovalo kladných hodnot. Nejvyšší hodnotu salda (429,2 mld. Kč.) dosáhl zahraniční obchod v roce 2014, kdy export těžil především z dobré situace na evropských automobilových trzích a slabé koruny. (MPO, s. 81, 2015)

---

⁶ 1.1.2004

Tabulka 11 - Zahraníční obchod ČR 1993-2015

rok	vývoz	dovoz	Saldo obchodní bilance	rok	vývoz	dovoz	Saldo obchodní bilance
1993	421,6	426,1	-4,5	2005	1868,6	1 830,00	38,6
1994	458,8	498,4	-39,5	2006	2144,6	2 104,80	39,8
1995	566,2	665,7	-99,6	2007	2479,2	2 391,30	87,9
1996	601,7	754,7	-153	2008	2473,7	2 406,50	67,2
1997	709,2	859,7	-150,5	2009	2138,6	1 989,00	149,6
1998	834,2	914,5	-80,2	2010	2532,8	2 411,60	121,2
1999	908,8	973,2	-64,4	2011	2878,7	2 687,60	191,1
2000	1121,1	1 241,90	-120,8	2012	3072,6	2 766,90	305,7
2001	1268,1	1 385,60	-117,4	2013	3174,7	2 823,50	351,2
2002	1254,9	1 325,70	-70,8	2014	3628,8	3 199,60	429,2
2003	1370,9	1 440,70	-69,8	2015	3901,7	3 476,20	425,5
2004	1722,7	1 749,10	-26,4				

Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2017

Tabulka 12 - Vývoz a dovoz ČR 1993-2015 (v %)

rok	vývoz zboží/služeb (v %)	dovoz zboží/služeb (v %)	rok	vývoz zboží/služeb (v %)	dovoz zboží/služeb (v %)
1993	12,4	18,8	2005	18,4	13,1
1994	-2,4	9,4	2006	14,4	11,7
1995	15,3	20,1	2007	11,1	12,9
1996	2,5	11,7	2008	4,2	3,1
1997	7,6	5,9	2009	-9,8	-11
1998	9,7	5,5	2010	15	15
1999	5,2	4,7	2011	9,1	6,7
2000	14,8	14,5	2012	4,2	2,6
2001	9,4	11,2	2013	0,3	0,2
2002	0,9	40,8	2014	8,6	10
2003	8,9	8,6	2015	7,8	8,3
2004	29,8	26,2			

Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2017

4.5 Státní dluh

I přesto, že za doby komunismu mělo Československo mnoho ekonomických problémů, lze konstatovat, že zejména ve srovnání s Polskem, Maďarskem a jinými státy bývalých socialistických republik, Československo mělo řadu příznivých makroekonomických podmínek pro současnou transformaci ekonomiky. Zejména jim byl pak tradičně vyrovnaný státní rozpočet, kdy čistá výše vládního dluhu v roce 1989 byla tak nízká, že nedosahovala ani 1 % HDP. Po rozdělení Československa byl dluh mezi státy rozdělen a začleněn do státního dluhu. 2/3 federálních dluhů převzala ČR a 1/3 SR. V tu dobu výše veřejného dluhu ČR představovalo 16 % HDP. Na Slovensku to bylo v roce 1993 28,3 % HDP.

4.5.1 Státní dluh Slovenska od roku 1993

Jak je zřejmé z tabulky č.13, státní dluh Slovenska má rostoucí tendenci a nejvyšší hodnoty státního dluhu dosahuje v posledním sledovaném roce 2015 (41 306 mil. EUR). Podle analýzy ministerstva financí SR, růst státního dluhu výrazně ovlivňuje špatné hospodaření veřejnoprávních a státních institucí, které nejsou pod přímou kontrolou ministerstva financí, dále skryté dluhy na regionální úrovni, či dřívější netransparentní a nevýhodné přijímání úvěrů. (MF SR, 2016). Nejvyššího procentuálního nárůstu státního dluhu vůči HDP dosáhlo Slovensko v roce 1999 (47,10 %.), což bylo hlavně díky výraznému propadu v tempu růstu HDP. Naproti tomu nejnižší hodnoty státního dluhu Slovensko dosahovalo hned na začátku samostatnosti v roce 1993, kdy ještě většina větších podniků byla vlastněna státem.

Tabulka 13 - Státní dluh SR 1993-2015

	Státní dluh	Státní dluh/HDP		Státní dluh	Státní dluh/HDP
rok	mil EUR	%	rok	mil EUR	%
1993	3 858	28,30	2005	17 049	34,10
1994	4 083	24,80	2006	17 341	31,00
1995	4 266	21,70	2007	18 980	30,10
1996	6 695	30,50	2008	19 494	28,50
1997	8 051	33,00	2009	23 237	36,30
1998	9 029	33,90	2010	27 842	41,20
1999	13 440	47,10	2011	30 847	43,70
2000	15 682	49,60	2012	37 926	52,20
2001	16 566	48,30	2013	40 600	54,70
2002	15 986	42,90	2014	40 725	53,60
2003	17 220	41,60	2015	41 306	52,50
2004	18 735	40,60			

Zdroj: Vlastní zpracování na základě NBS, 2017

4.5.2 Státní dluh ČR od roku 1993

V počátcích samostatnosti státní dluh České republiky činil 158,8 mld. Kč, což bylo vůbec nejméně za celou dobu existence samostatnosti. Prakticky až do roku 1996 se státní dluh výrazně neměnil a vzhledem s rostoucím HDP jeho podíl vůči HDP naopak ještě klesal. V té době ovšem existovalo mnoho tzv. „transformačních institucí“ (např. Konsolidační banka, Česká finanční a Česká inkasní banka), které poskytovali různé státní záruky a transfery mimo státní rozpočet. V roce 1997 státní dluh zásadně ovlivnily dva faktory. Jedním byly tragické červencové povodně na Moravě a druhým propuknutí finanční krize, která do ČR dorazila z Asie. Díky těmto skutečnostem státní dluh dosáhl 173,1 mld., což byl nárůst o 17,9 mld. oproti předešlému roku. Díky špatnému hospodaření vlády a finanční krizi v roce 2009 se státní dluh nadále navyšoval a až v roce 2014, kdy ekonomika dosáhla výrazného oživení, se růst schodku státního rozpočtu zastavil na částce

1 663,7

mld.

Kč.

Tabulka 14 - Státní dluh ČR 1993-2015

	Státní dluh	Státní dluh/HDP		Státní dluh	Státní dluh/HDP
rok	mld. Kč	%	rok	mld. Kč	%
1993	158,8	13,3	2005	691,2	21,2
1994	157,3	11,5	2006	802,5	22,9
1995	154,4	9,8	2007	892,3	23,3
1996	155,2	8,6	2008	999,8	24,9
1997	173,1	8,9	2009	1178,2	30,0
1998	194,7	9,1	2010	1344,1	34,0
1999	228,4	10,2	2011	1499,4	37,2
2000	289,3	12,2	2012	1667,6	41,1
2001	345,0	13,5	2013	1683,3	41,1
2002	395,9	14,8	2014	1663,7	38,6
2003	493,2	17,6	2015	1673,0	36,7
2004	592,9	19,4			

Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2017

4.6 Saldo státního rozpočtu

V roce 1990 vláda zastávala restriktivní fiskální politiku, rozpočet byl tedy nakonec přebytkový, což pomohlo v dalších letech, kdy byly výdaje vyšší. V následující tabulce můžeme vidět všechny příjmy, výdaje a výsledné saldo státního rozpočtu. Jak je z tabulky vidět, rozpočet byl mírně deficitní pouze v roce 1991, zatímco v letech 1990 a 1992 byl vyrovnaný.

Tabulka 15 - Státní rozpočet v období federace

rok	Příjmy SR	Výdaje SR	Saldo SR
1990	162,5	163,6	-1,1
1991	225,3	240,1	-14,8
1992	251,4	253,1	-1,7

Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2017

4.6.1 Saldo státního rozpočtu Slovenska od roku 1993

Na níže uvedené tabulce č.16, která ukazuje schodek státního rozpočtu od roku 1993 do 2015, lze na první pohled vidět, že Slovensko, kromě roku 1993, vykazuje každoroční schodek státního rozpočtu. Nejvyššího schodku Slovensko dosahuje v roce 2010 (-4433,04 mil EUR), což byl oproti roku 2009 pokles téměř o 1 642 mil EUR. Důvod lze hledat v hospodářské krizi, která přinesla vyšší výdaje pro státní rozpočet, a naopak nižší příjem. Naopak nejnižšího růst salda státního rozpočtu vůči HDP Slovensko dosahuje díky novým daňovým reformám a prvního čtvrtroku fungování v tzv. „rozpočtovém provizóriu“ v roce 1995. Celkově lze říci, že díky výrazné rozpočtové nekázni vlády, státní rozpočet Slovenské republiky má tendenci být ve výrazném schodku.

Tabulka 16 - Státní rozpočet SR 1993-2015

	Saldo SR	Saldo SR/HDP		Saldo SR	Saldo SR/HDP
rok	mil. EUR	%	rok	mil. EUR	%
1993	763,85	-6,80	2005	-1124,82	-2,90
1994	-758,61	-5,70	2006	-1051,51	-3,60
1995	-275,48	-1,40	2007	-780,98	-1,90
1996	-848,38	-3,86	2008	-704,17	-2,40
1997	-1228,15	-5,03	2009	-2791,25	-4,90
1998	-637,34	-2,39	2010	-4433,04	-6,70
1999	-489,88	-1,72	2011	-3275,72	-4,90
2000	-917,76	-2,90	2012	-3810,67	-4,60
2001	-1472,83	-4,29	2013	-2023,26	-2,90
2002	-1714,20	-4,60	2014	-2923,37	-2,60
2003	-1857,97	-4,49	2015	-1932,60	-2,50
2004	-2333,14	-2,30			

Zdroj: Vlastní zpracování na základě NBS, 2017

4.6.2 Saldo státního rozpočtu ČR od roku 1993

Z tabulky je jasné vidět, že rozpočet ČR dosáhl přebytku pouze v počátečních letech, tedy od roku 1993 do 1995. Navíc i tento rozpočet je značně zkreslený, jelikož počítá i s příjmy z privatizace a značná část prostředků byla také přerozdělována mimo státní rozpočet (Horská, s. 193-195, 2002).

Nejvyššího schodku rozpočtu bylo zaznamenáno v krizovém roce 2009, kdy saldo rozpočtu dosahovalo -192,40 mld. Kč. Navíc v porovnání s velmi úspěšným předešlým rokem 2008 byl rozdíl 172,40 mld. Kč.

Od roku 2008 došlo k překonání dlouhodobé stagnace české ekonomiky a uvolnění bariér růstu. Celkové příjmy státního rozpočtu byly pro rok 2015 vyčísleny na 1 234,5 mld. A celkové výdaje na 1 297,3 mld. Kč. Nejvíce na meziroční růst působily výdaje, které byly zaměřené na spolufinancování společenských programů ČR a EU. Dosažená částka těchto

výdajů činila 206,7 mld. Kč a ovlivnila hlavně investice, které vzrostly o 64,7 mld. Kč. V rámci běžných výdajů byl největší objem prostředků vynaložen na sociální dávky, které činily 506,5 mld. Kč a dosáhly meziročního růstu o 10,5%.

Tabulka 17 - Saldo státního rozpočtu ČR 1993-2015

	Saldo SR	Saldo SR/HDP		Saldo SR	Saldo SR/HDP
rok	mld. Kč	%	rok	mld. Kč	%
1993	1,10	0,10	2005	-56,30	-1,70
1994	10,40	0,80	2006	-97,60	-2,80
1995	7,20	0,50	2007	-66,40	-1,70
1996	-1,60	-0,10	2008	-20,00	-0,50
1997	-15,70	-0,80	2009	-192,40	-4,90
1998	-29,30	-1,40	2010	-156,40	-4,00
1999	-29,60	-1,30	2011	-148,80	-3,50
2000	-46,10	-1,90	2012	-101,00	-2,50
2001	-67,70	-2,60	2013	-81,30	-2,00
2002	-45,70	-1,70	2014	-77,80	-1,80
2003	-109,10	-3,90	2015	-62,80	-1,40
2004	-93,70	-3,10			

Zdroj: Vlastní zpracování na základě ČSÚ, 2017

4.7 Srovnání hlavních ekonomických ukazatelů SR a ČR

Po analýze vývoje ekonomik Slovenské a České republiky, dochází v této kapitole ke vzájemnému porovnání obou ekonomik. Opět se vychází ze stejných ukazatelů, které jsou z důvodu lepšího pochopení upraveny a znázorněny pomocí grafů. V poslední části této kapitoly je stanoven odhad budoucího vývoje vybraných ukazatelů pomocí metody hledání trendu.

4.7.1 Porovnání dosavadního vývoje

Hrubý domácí produkt

Z důvodu rozdílnosti měn jsou pro účely grafu data sjednocena do jedné měny. Pro tento účel byl vybrán americký dolar (USD). Graf zachycuje HDP parity kupní síly přepočtené na 1 obyvatele.

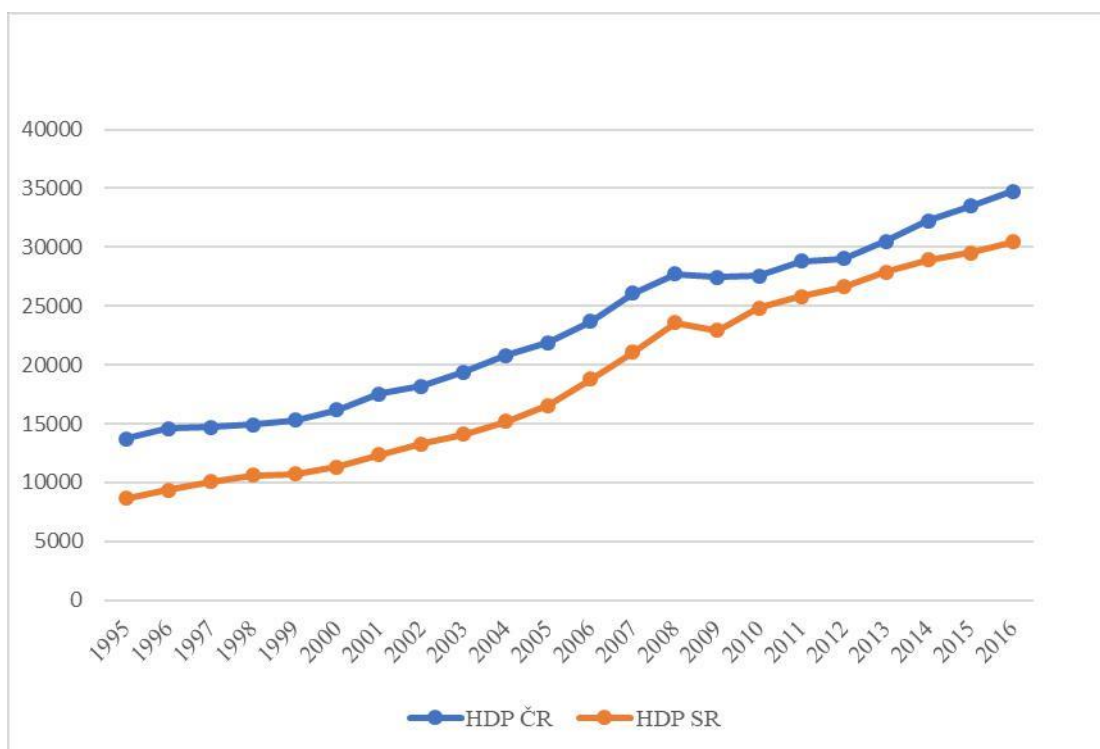
Z grafu je patrné, že Slovenské HDP je hlavně v počátcích výrazně slabší oproti ČR, avšak trend obou linií je velice podobný. Nejnižšího HDP obě země dosahují v počátečních letech, kdy procházejí velkou ekonomickou transformací a přechodu na novou měnu. Díky začleňováním obou zemí do mezinárodních organizací ⁷ a většímu zájmu zahraničních investorů, HDP v obou případech až do roku 2008, si drží stabilní růst. V roce 2009 obě země postihuje světová hospodářská krize, která zapříčinila hlavně výrazný propad v případě Slovenska, které v téže roce také vstupuje do eurozóny. Jak se dále ukazuje, vstup do eurozóny a zavedení reforem z oblasti zdravotnictví, financí a daní, pomohlo Slovensku k výraznému růstu HDP (rychlejší než HDP ČR) a dokonce během let 2004-2014 bylo z pohledu růstové dynamiky HDP Slovensko vůbec nejrychlejší evropskou zemí (ČSÚ, 2016). Naproti tomu v roce 2012 českou ekonomiku z důvodu propadu domácí poptávky postihla další recese, která lehce ovlivnila i růst HDP. Po tomto roce česká ekonomika díky nárůstu průmyslové produkce a růstu důvěry spotřebitelů, znovu výrazně

---

⁷OECD, NATO, EU

posiluje a pro rok 2016 dosahuje HDP 34.753 \$. Zároveň i Slovenské HDP pokračuje ve svém stabilním růstu, který ale toho českého nedosahuje.

Graf 6 – HDP/1 osobu v paritě kupní síly (v USD)

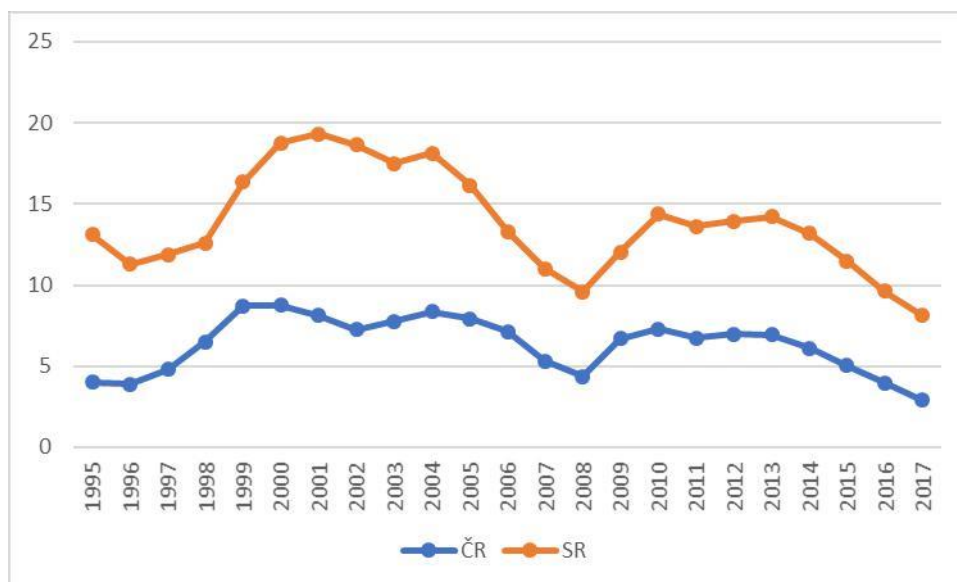
Zdroj: Vlastní zpracování na základě OECD, 2018

Obecná míra nezaměstnanosti

Z grafu je hned na první pohled vidět, že Slovenská míra nezaměstnanosti je výrazně vyšší ta než Česká. Důvody lze hledat ve slabší startovací pozici a v dlouhodobé nezaměstnanosti, kterou trpí přes 2/3 nezaměstnaných Slováků. (Malo, 2017) Je zajímavé, že ani jeden ze států v období největší hospodářské a ekonomické krize od dob první republiky, v roce 2009 nezasáhla nejvyšší nezaměstnanost ve sledovaném období. Českou republiku postihla nejvyšší míra nezaměstnanosti v roce 2000, kdy dosahovala 8,76 %, naproti tomu Slovensko své nejvyšší míry nezaměstnanosti dosáhlo o rok později a to s 19,3 %. Díky dobré výkonnosti obou ekonomik byla míra nezaměstnanosti v posledním sledovaném roce na svém historickém minimu. V případě ČR, kde je nezaměstnanost na vůbec nejnižší úrovni z celé EU, dosahuje slabé nabídky na trhu práce, díky které musí firmy více investovat do výrobních strojů. Celková průměrná obecná míra nezaměstnanosti

za celé sledované období byla pro Slovensko 13,8 % a ČR 6,3 %, což nám jenom potvrzuje, že slovenská ekonomika má výrazně vyšší problém s nezaměstnaností.

Graf 7 - Vývoj obecné míry ČR a SR v letech 1995-2017

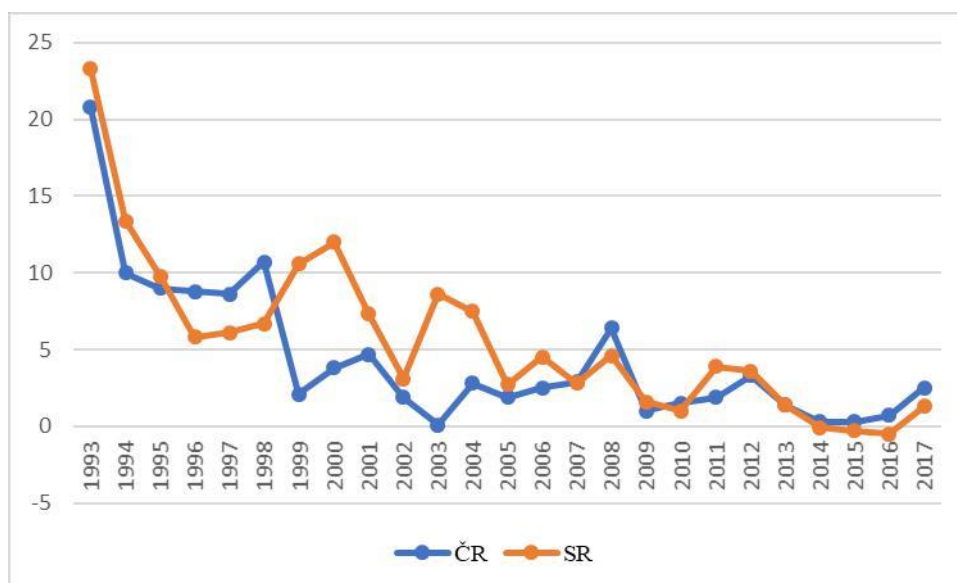

Zdroj: Vlastní zpracování

Míra inflace

Oproti výše porovnávané nezaměstnanosti, obecná míra inflace měřená CPI se u obou ekonomik liší jen částečně. Z důvodu zavádění nové měny do oběhu je index v obou zemích v prvních dvou letech na svých maximech. V roce 2000 se Slovensko potýká s historicky nejvyšší inflací, která dosahuje 12 %. Tento vysoký růst byl výsledkem protichůdného působení nákladových a poptávkových faktorů. K vysoko nákladovým domácím faktorům lze přiřadit nárůst cen energií, které skrze ceny výrobců vytváří tlak na konečné ceny. (NBS, s. 24, 2001). Druhé nejvyšší hodnoty inflace ČR dosahuje v roce 1998 v době tzv. měnové krize, zapříčené spekulativními útoky na korunu a měnovou krizí v jihovýchodní Asii. (Holman, 2000). Díky dobrým hospodářským výsledkům a silné měně dosahuje inflace v ČR v letech 2014-2016 skoro nulové inflace, v případě Slovenska dokonce deflace. Průměrná míra inflace za celé období vyjádřená v CPI se v ČR pohybuje okolo 4,4 % a na Slovenku 5,6 %, což potvrzuje tvrzení, že inflace vyjádřená v CPI není mezi zeměmi výrazně odlišná.

Graf 8 - Obecná míra inflace ČR a SR

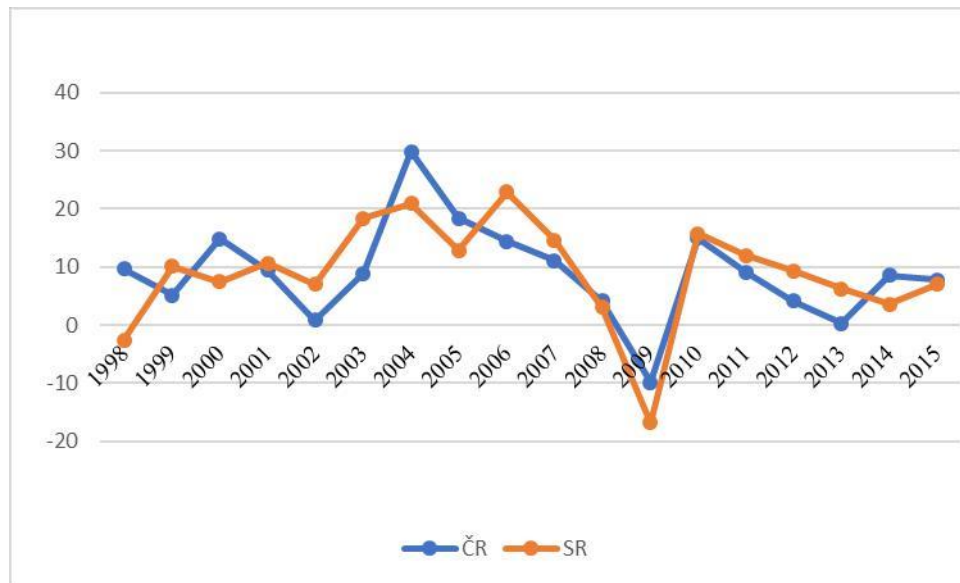
Zdroj: Vlastní zpracování

Zahraniční obchod

Z výše zmíněné změny metodiky, která proběhla v roce 1998 na Slovensku, musela být časová osa zkrácena, aby bylo možné porovnávat zahraniční obchod SR a ČR mezi sebou. K porovnání bylo tedy využito období od roku 1998 do 2015.

Z grafu ukazující vývoj exportu ČR a na Slovensku vidíme, že křivky obou zemí se až na rok 1998, kdy Slovensko dosahovalo záporné hodnoty, výrazně neliší, což dokazuje i průměr všech hodnot exportu za sledované období, který pro obě země činí 9 %. Český export v roce 2004 dosahoval téměř 30 %, což je o 1/3 více než slovenský export v témže roce. Stejně tak Slovensko v roce 2006 dosahovalo růstu 22,92 % a v meziročním růstu si tak polepšilo o více jak 10 %. Nejdramatičtější období, jak se ukazuje u většiny ukazatelů, bylo v roce 2009, kdy obě země zaznamenaly výrazný propad. V případě ČR to bylo necelých – 10 % a na Slovensku dokonce -16,8 %. Naopak ihned další rok dochází k výraznému meziročnímu růstu, kdy si obě země polepšili více jak o 20 %. V případě Slovenska tento nárůst byl o více jak 32 % a u ČR necelých 25 %.

Graf 9 - Vývoj exportu 1998-2015 (v %)

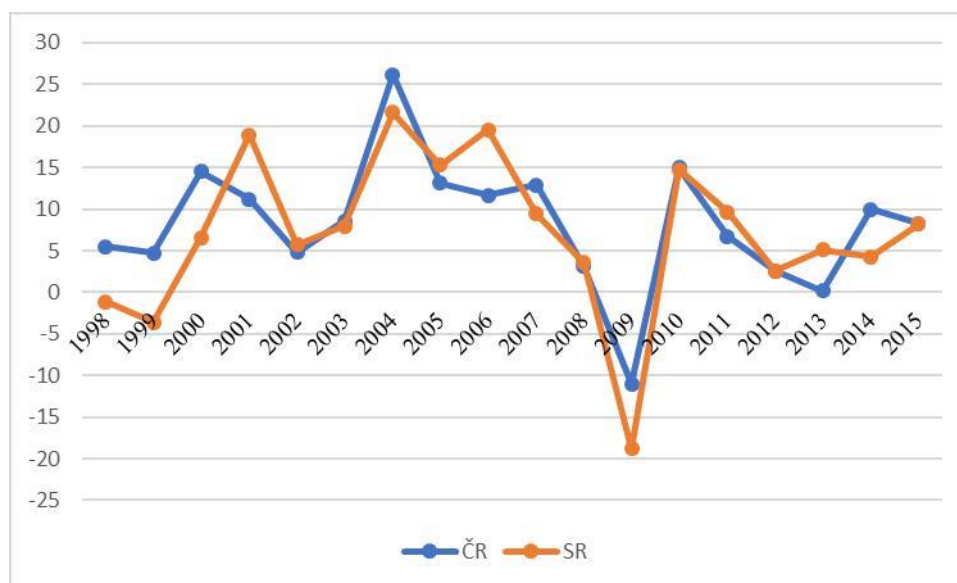

Zdroj: Vlastní zpracování na základě OECD, 2018

Kromě exportu je součástí zahraničního obchodu i import zboží a služeb, což je vyobrazeno na níže uvedeném grafu. Stejně jako v případě exportu, i import obou zemí se vyznačuje výraznými výkyvy v meziročním srovnání. Nejvyšší hodnoty dosáhli obě země ve stejném roce 2004 a to 26,2 % v ČR a 21,59 % na Slovensku. Naopak v období krize, stejně jako export i import reagoval výraznou ztrátou s necelými -19% pro Slovensko a -11% pro ČR. Tyto hodnoty tak jsou za sledované období vůbec nejnižší a nižší než u exportu. V případě Slovenska se jednalo o již třetí a také poslední zápornou hodnotu za sledované období.

Graf 10 - Vývoj importu 1998-2015 (v %)

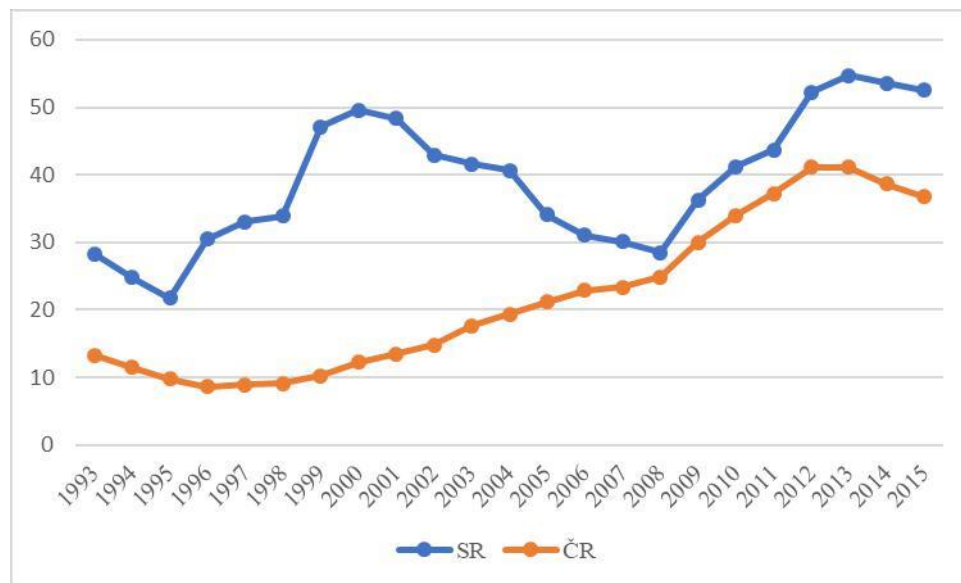

Zdroj: Vlastní zpracování na základě OECD, 2018

Veřejný a státní dluh vůči HDP

Oproti ostatním ukazatelům reálné ekonomiky je fiskální politika v obou státech výrazně rozdílná. Slovenská republika už od začátku dosahovala výrazně vyššího podílu zadluženosti vůči HDP. Do roku 2000 vzrostla veřejná zadluženost Slovenska až na 50,2 % HDP, zatímco v ČR se dluh držel na 17,7 %. Po tomto roce Slovensko nastolilo přísnější fiskální politiku, se kterou začalo snižovat celkový dluh až do roku 2008, kdy se dluh obou zemí srovnal na úrovni 28 % HDP. Od roku 2009 lze vidět, že veřejný dluh obou zemí začíná růst a v roce 2013 dosahuje svého absolutního maxima se 41,1 % v ČR a 54,7 % na Slovensku.

Graf 11 - Vývoj podílu státního dluhu na vůči HDP 1993-2015 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

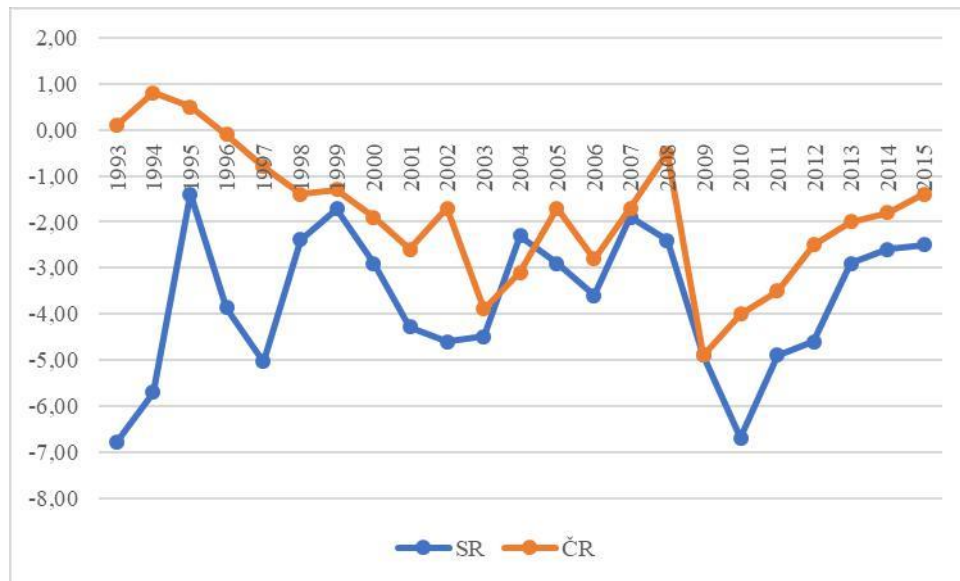
Saldo státního rozpočtu vůči HDP

Graf č.12 zachycuje vývoj podílu státního dluhu na HDP pro obě země. Stejně jako u grafu k veřejnému a státnímu dluhu, i u salda státního rozpočtu na HDP jsou vidět výrazné rozdíly v obou ekonomikách. Zatímco Slovensko už po jednom roce disponovalo deficitním SR, česká ekonomika držela přebytkový rozpočet až do roku 1995. Nejvyšší procentuální hodnoty ČR se svými 0,8 % dosahovalo v roce 1994. Od dalšího roku již obě ekonomiky vykazovali záporné hodnoty. Druhý nejvyšší schodek rozpočtu na HDP zaznamenalo Slovensko rok po vstupu do eurozóny.⁸ Naopak nejméně záporné hodnoty Slovensko dosahovalo v roce 1995, tedy dva roky od samostatnosti.

---

⁸ 1.5.2009

Graf 12 - Vývoj podílu státního rozpočtu vůči HDP 1993-2015 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

4.8 Nastínění prognózy vývoje vybraných ekonomických ukazatelů

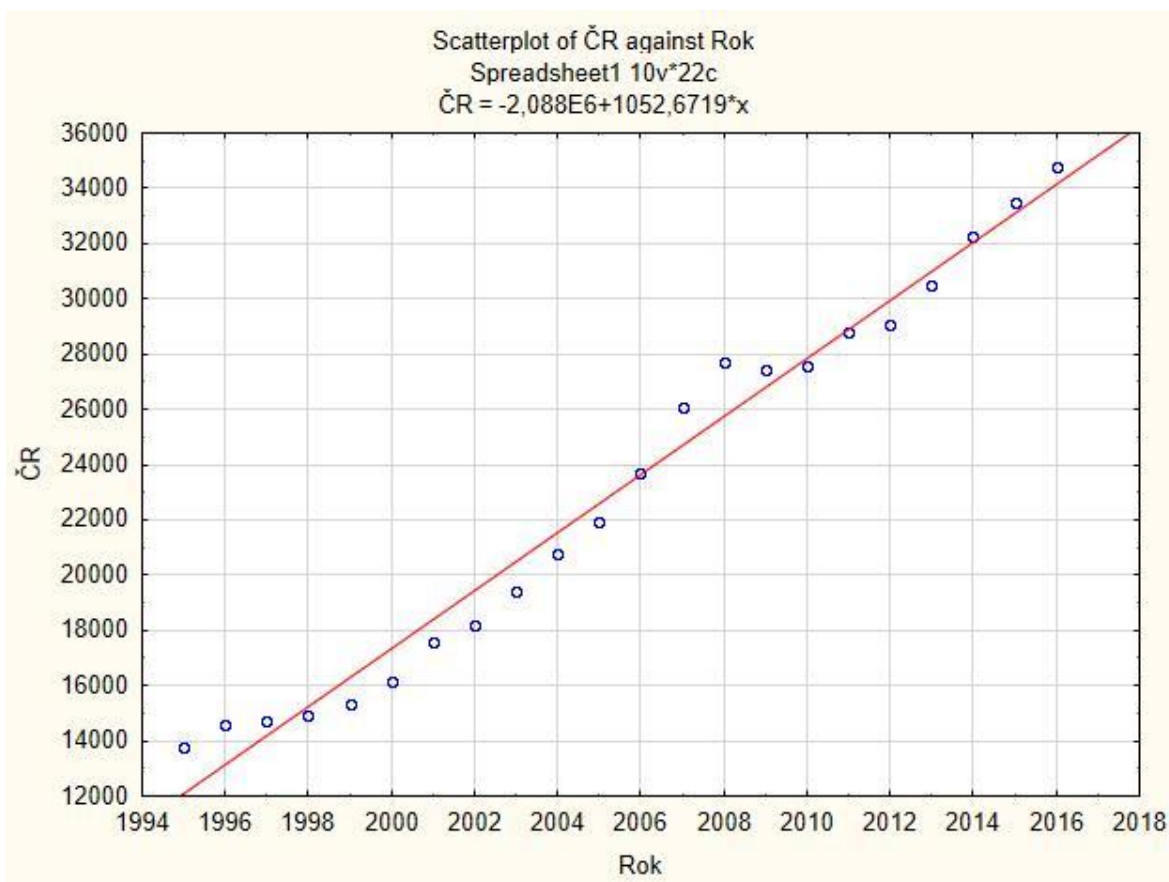
Pro nastínění vývoje výše uváděných ekonomických ukazatelů bylo využito statistického programu Statistics, ve kterém byl proveden výpočet pro hledání trendu na základě dosavadních vývojových tendencí. Tvorba základních trendových funkcí vychází z procedur a principů regresivní analýzy (tedy vztahu závislé a nezávislé proměnné). Postup je stejný, jako u tvorby jednoduchých regresních funkcí, jen s tím rozdílem, že za nezávislou proměnou byla vybrána časová proměnná t , která je přiřazena k jednotlivým rokům.

4.8.1 HDP

Pro analýzu trendu vývoje HDP kupní parity síly bylo využito dat z OECD s časovou řadou od roku 1995 do 2016.

HDP ČR

Obrázek 2 - Bodový graf HDP ČR

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Na začátku analýzy je vhodné posoudit samotný vývoj HDP graficky. Výsledkem je tedy bodový graf vývoje HDP v jednotlivých obdobích a trendová přímka popisující daný vývoj včetně její rovnice ($y_i' = -2,088E6 + 1052,6719 * x$), která má rostoucí tendenci.

Obrázek 3 - Výsledky analýzy trendové funkce HDP ČR

Regression Summary for Dependent Variable: ČR (Spreadsheet1)						
R= ,98997020 R2= ,98004100 Adjusted R2= ,97904305						
F(1,20)=982,05 p<,00000 Std.Error of estimate: 999,58						
N=22	b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(20)	p-value
Intercept			11015,36	441,1841	24,96772	0,000000
t	0,989970	0,031590	1052,67	33,5912	31,33774	0,000000

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z výsledků analýzy trendové funkce, která má tvar $y_i' = -11015,36 + 1052,67 \cdot t$ vyšlo, že oba její vypočtené parametry jsou statisticky významné (viz. hodnota p-value). Hodnota indexu korelace $I = 0,990$ a hodnota indexu determinace $I^2 = 0,98$.

Obrázek 4 - Predikce vývoje HDP ČR pro rok 2017

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: ČR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	1052,672	23,00000	24211,45
Intercept			11015,36
Predicted			35226,82
-95,0%CL			34306,52
+95,0%CL			36147,11

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z obrázku č. 4 je možné získat bodovou předpověď HDP pro rok 2017, která je 35.226,82 \$ a 95 % interval spolehlivosti pro předpověď téhož roku, který je 34306,52 \$ – 36.147,11 \$.

Obrázek 5 - Predikce vývoje HDP ČR pro rok 2018

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: ČR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	1052,672	24,00000	25264,13
Intercept			11015,36
Predicted			36279,49
-95,0%CL			35297,26
+95,0%CL			37261,72

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro rok 2018 je bodová předpověď HDP predikována na 36.279,49 \$ a 95 % interval spolehlivosti stanovuje předpověď v intervalu 35.297,26 \$ – 37.261,72 \$.

Obrázek 6 - Predikce vývoje HDP ČR pro rok 2019

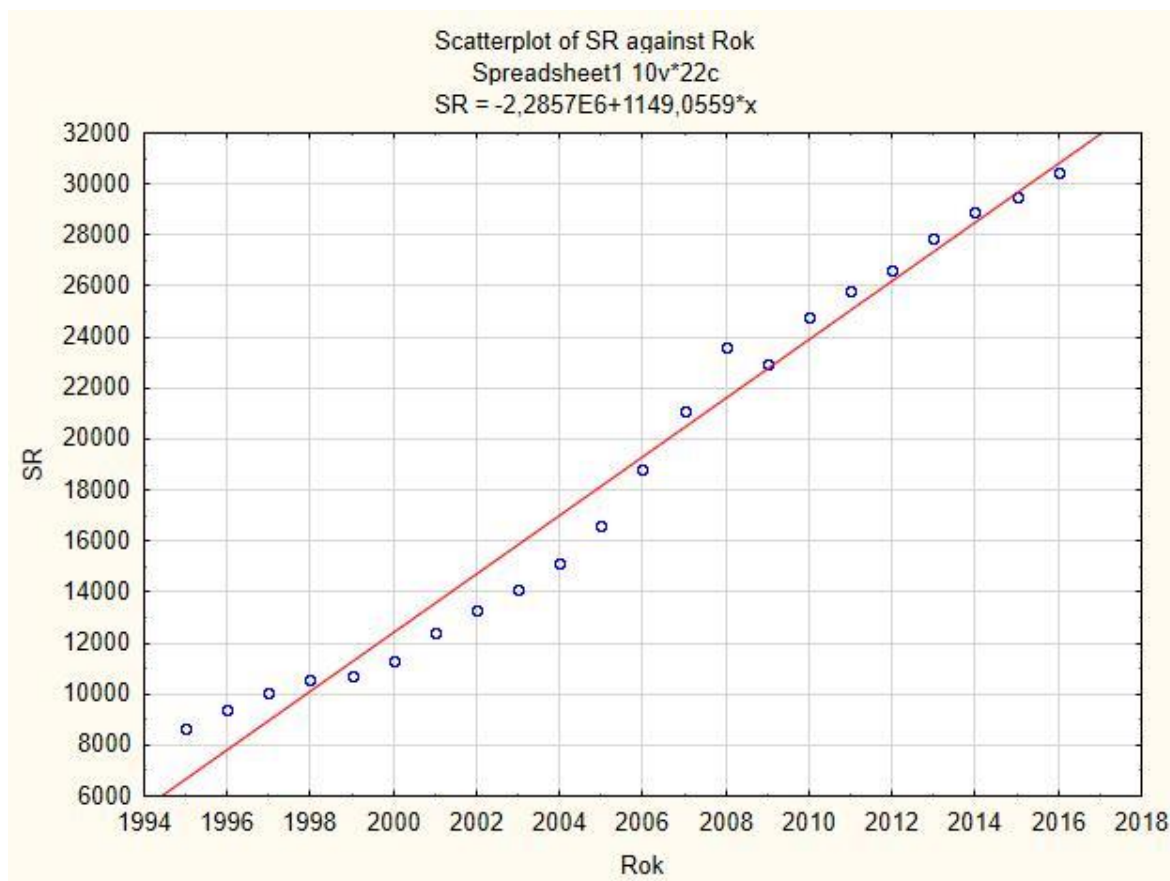
Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: CR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	1052,672	25,00000	26316,80
Intercept			11015,36
Predicted			37332,16
-95,0%CL			36286,97
+95,0%CL			38377,36

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

V posledním predikovaném roce 2019 byla předpověď HDP stanovena na 37.332,16 \$ a 95% interval spolehlivosti se pohybuje v rozmezí 36.286,97 \$ – 38.377,36 \$.

HDP SR

Obrázek 7 - Bodový graf HDP SR

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro pohled na grafický vývoj byly stanoveny proměnné časové řady (x) a vývoj HDP (y). Výsledkem je tedy bodový graf vývoje HDP v jednotlivých obdobích a trendová přímka popisující daný vývoj včetně její rovnice ($y_i' = -2,2857E6 + 1149,0559 \cdot x$), která má rostoucí tendenci.

Obrázek 8 - Výsledky analýzy trendové funkce HDP SR

Regression Summary for Dependent Variable: SR (Spreadsheet1)						
R= ,98809369 R2= ,97632914 Adjusted R2= ,97514560						
F(1,20)=824,92 p<,00000 Std.Error of estimate: 1190,5						
	b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(20)	p-value
N=22						
Intercept			5546,130	525,4478	10,55505	0,000000
t	0,988094	0,034403	1149,056	40,0069	28,72144	0,000000

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z výsledků analýzy trendové funkce, která má tvar $y_i' = -5546,130 + 1149,056 * t$ vyšlo, že oba její vypočtené parametry jsou statisticky významné. Hodnota indexu korelace $I = 0,988$ a hodnota indexu determinace $I^2 = 0,976$.

Obrázek 9 - Predikce vývoje HDP SR pro rok 2017

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	1149,056	23,00000	26428,29
Intercept			5546,13
Predicted			31974,42
-95,0%CL			30878,35
+95,0%CL			33070,48

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z obrázku č. 9 je možné získat bodovou předpověď HDP pro rok 2017, která je 31974,42 \$ a 95 % interval spolehlivosti pro předpověď téhož roku, který je 30878,35 \$ – 33070,48 \$.

Obrázek 10 - Predikce vývoje HDP SR pro rok 2018

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	1149,056	24,00000	27577,34
Intercept			5546,13
Predicted			33123,47
-95,0%CL			31953,64
+95,0%CL			34293,30

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro rok 2018 je bodová předpověď HDP predikována na 33123,47 \$ a 95 % interval spolehlivosti stanovuje předpověď v intervalu 31953,64 \$ – 34293,30 \$.

Obrázek 11 - Predikce vývoje HDP SR pro rok 2019

Variable	Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: SR		
	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	1149,056	25,00000	28726,40
Intercept			5546,13
Predicted			34272,53
-95,0%CL			33027,71
+95,0%CL			35517,35

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

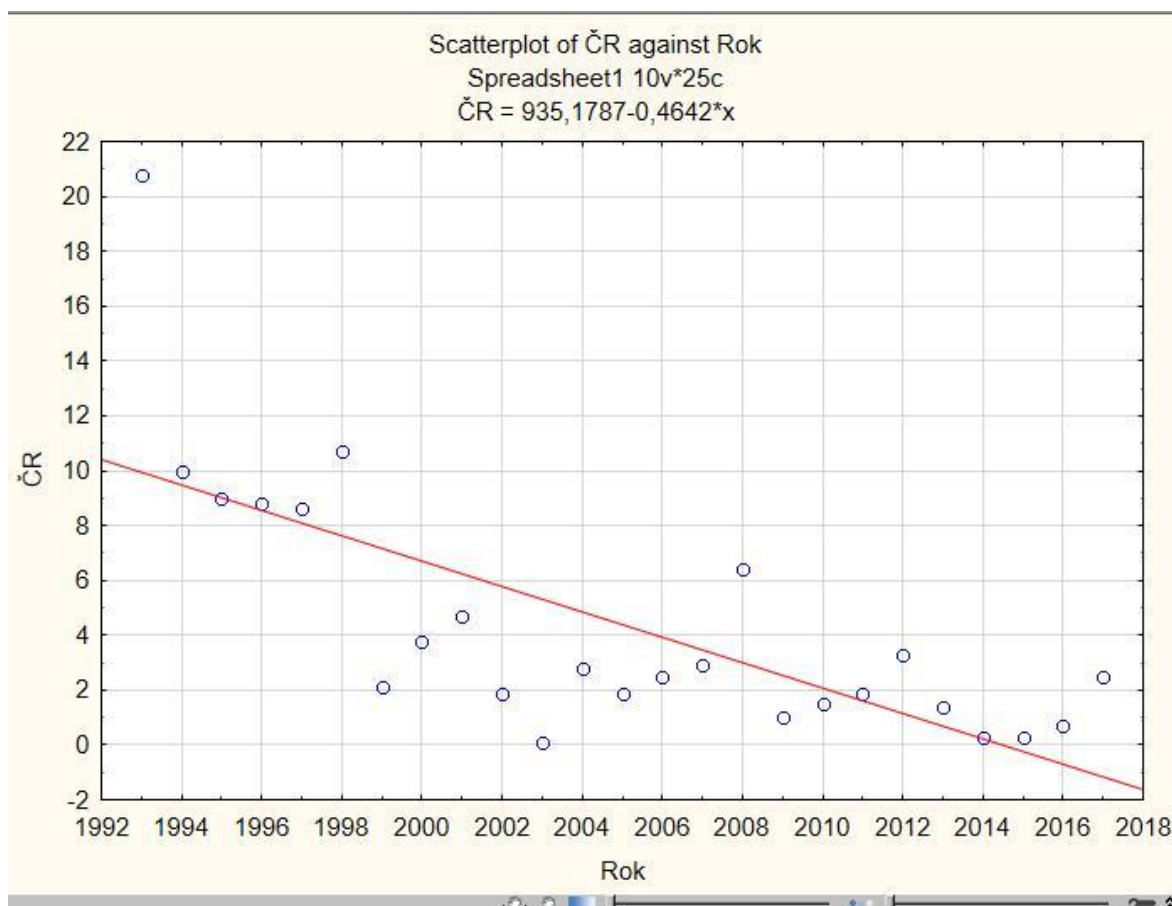
V posledním predikovaném roce 2019 byla předpověď HDP stanovena na 34272,53 \$ a 95 % interval spolehlivosti se pohybuje v rozmezí 33027,71 \$ – 35517,35 \$.

4.8.2 Inlace

Pro analýzu trendu vývoje obecné míry inflace vyjádřené indexem spotřebitelských cen (PPP) bylo využito dat z ČSÚ a Národní banky Slovenska (NBS) s časovou řadou v intervalu od roku 1993 až do roku 2017.

Inflace ČR

Obrázek 12 - Bodový graf obecné míry inflace (v CPI) ČR

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro grafický pohled na vývoj byly stanoveny proměnné časové řady (x) a interval míry inflace (y). Výsledkem je tedy bodový graf vývoje míry inflace v jednotlivých obdobích a trendová přímka popisující daný vývoj včetně její rovnice ($y_i' = -935,1787 - 0,4642 * x$), která má klesající tendenci.

Obrázek 13 - Výsledky trendové funkce míry inflace ČR

Regression Summary for Dependent Variable: ČR (Spreadsheet1)						
R= ,72387379 R2= ,52399326 Adjusted R2= ,50329732						
F(1,23)=25,319 p<,00004 Std.Error of estimate: 3,3265						
N=25	b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(23)	p-value
Intercept			10,43100	1,371544	7,60530	0,000000
t	-0,723874	0,143861	-0,46423	0,092260	-5,03176	0,000043

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z výsledků analýzy trendové funkce, která má tvar $y_i' = -10,43100 - 0,46423 \cdot t$ vyšlo, že oba její vypočtené parametry jsou statisticky významné. Hodnota indexu korelace $I = 0,724$ a hodnota indexu determinace $I^2 = 0,524$.

Obrázek 14 - Predikce vývoje míry inflace ČR pro rok 2018

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: ČR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	-0,464231	26,00000	-12,0700
Intercept			10,4310
Predicted			-1,6390
-95,0%CL			-4,4763
+95,0%CL			1,1983

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z obrázku č. 14 lze získat bodovou předpověď obecné míry inflace pro rok 2018, která je necelých -1,64 % (deflace) a 95% interval spolehlivosti pro předpověď téhož roku, který se pohybuje mezi -4,48 % a 1,20%.

Obrázek 15 - Predikce vývoje míry inflace ČR pro 2019

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: ČR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	-0,464231	27,00000	-12,5342
Intercept			10,4310
Predicted			-2,1032
-95,0%CL			-5,1088
+95,0%CL			0,9023

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro rok 2019 je bodová předpověď obecné míry inflace predikována na – 2,10% (deflace) a 95 % interval spolehlivosti se pohybuje v rozmezí -5,11% a 0,90%.

Obrázek 16 - Predikce vývoje míry inflace ČR pro 2020

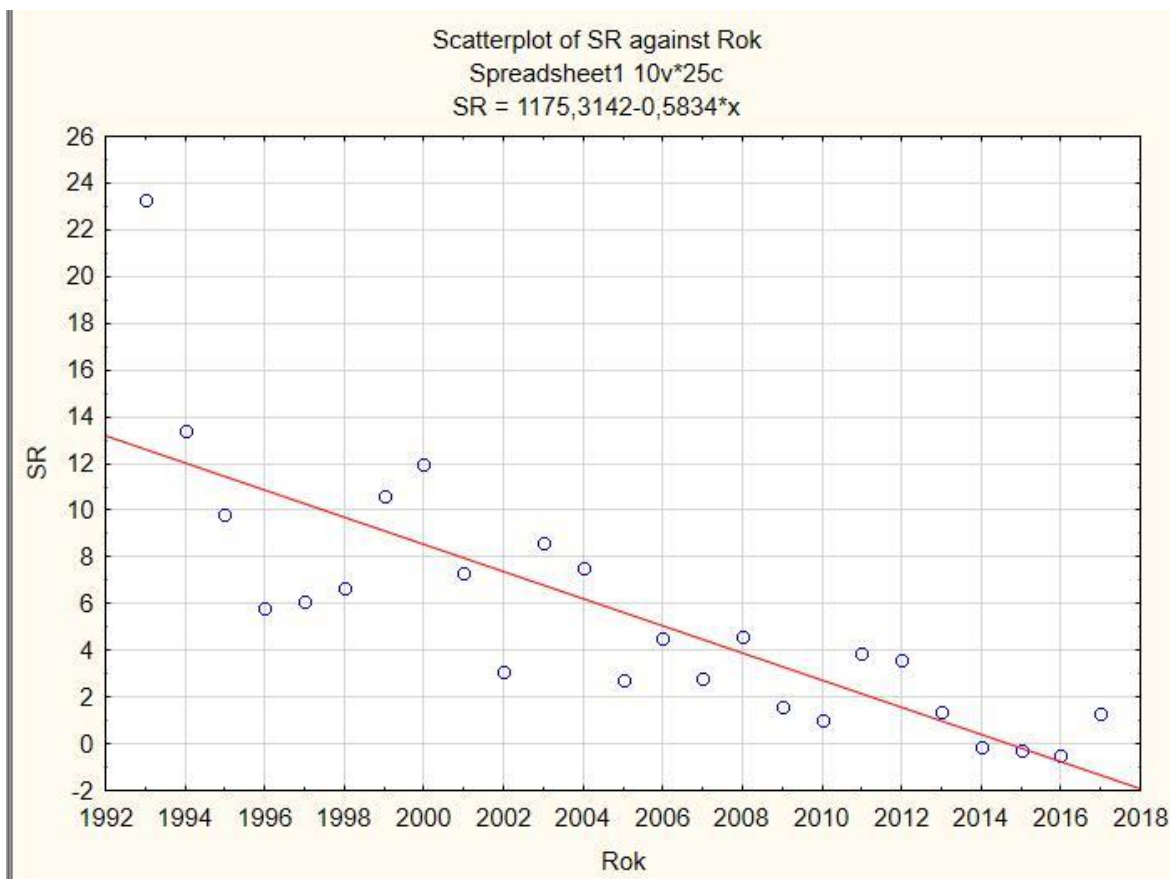
Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: ČR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	-0,464231	28,00000	-12,9985
Intercept			10,4310
Predicted			-2,5675
-95,0%CL			-5,7439
+95,0%CL			0,6090

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro poslední predikovaný rok 2020 je obecná míra inflace odhadována na -2,57 %. 95 % interval spolehlivosti stanovuje odhad v rozmezí -5,74 % a 0,61 %.

Inflace SR

Obrázek 17 - Bodový graf obecné míry inflace (v CPI) SR

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro grafický pohled na vývoj byly stanoveny proměnné časové řady (x) a interval míry inflace (y). Výsledkem je bodový graf vývoje míry inflace v jednotlivých obdobích a trendová přímka popisující daný vývoj včetně její rovnice ($y_i' = -1175,3142 - 0,5834 * x$), která má klesající tendenci.

Obrázek 18 - Výsledky trendové funkce míry inflace SR

Regression Summary for Dependent Variable: SR (Spreadsheet1)						
R= ,80419904 R2= ,64673610 Adjusted R2= ,63137680						
F(1,23)=42,107 p<,00000 Std.Error of estimate: 3,2415						
N=25	b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(23)	p-value
Intercept			13,21200	1,336513	9,88542	0,000000
t	-0,804199	0,123933	-0,58338	0,089904	-6,48900	0,000001

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z výsledků analýzy trendové funkce, která má tvar $y_i' = -13,21200 - 0,58338 * t$ vychází, že oba její vypočtené parametry jsou statisticky významné. Hodnota indexu korelace $I = 0,804$ a hodnota indexu determinace $I^2 = 0,647$.

Obrázek 19 - Predikce vývoje míry inflace SR pro rok 2018

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	-0,583385	26,00000	-15,1680
Intercept			13,2120
Predicted			-1,9560
-95,0%CL			-4,7208
+95,0%CL			0,8088

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro rok 2018 je bodová předpověď obecné míry inflace predikována na necelých - 1,96 % (deflace) a 95 % interval spolehlivosti se pohybuje v rozmezí -4,72% a 0,81%.

Obrázek 20 - Predikce vývoje míry inflace SR pro rok 2019

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	-0,583385	27,00000	-15,7514
Intercept			13,2120
Predicted			-2,5394
-95,0%CL			-5,4682
+95,0%CL			0,3894

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z obrázku č. 20 lze získat bodovou předpověď obecné míry inflace pro rok 2019, která je necelých -2,54 % (deflace) a 95 % interval spolehlivosti pro předpověď téhož roku, který se pohybuje mezi -5,47 % a 0,39 %.

Obrázek 21- Predikce vývoje míry inflace SR pro rok 2020

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	-0,583385	28,00000	-16,3348
Intercept			13,2120
Predicted			-3,1228
-95,0%CL			-6,2181
+95,0%CL			-0,0274

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

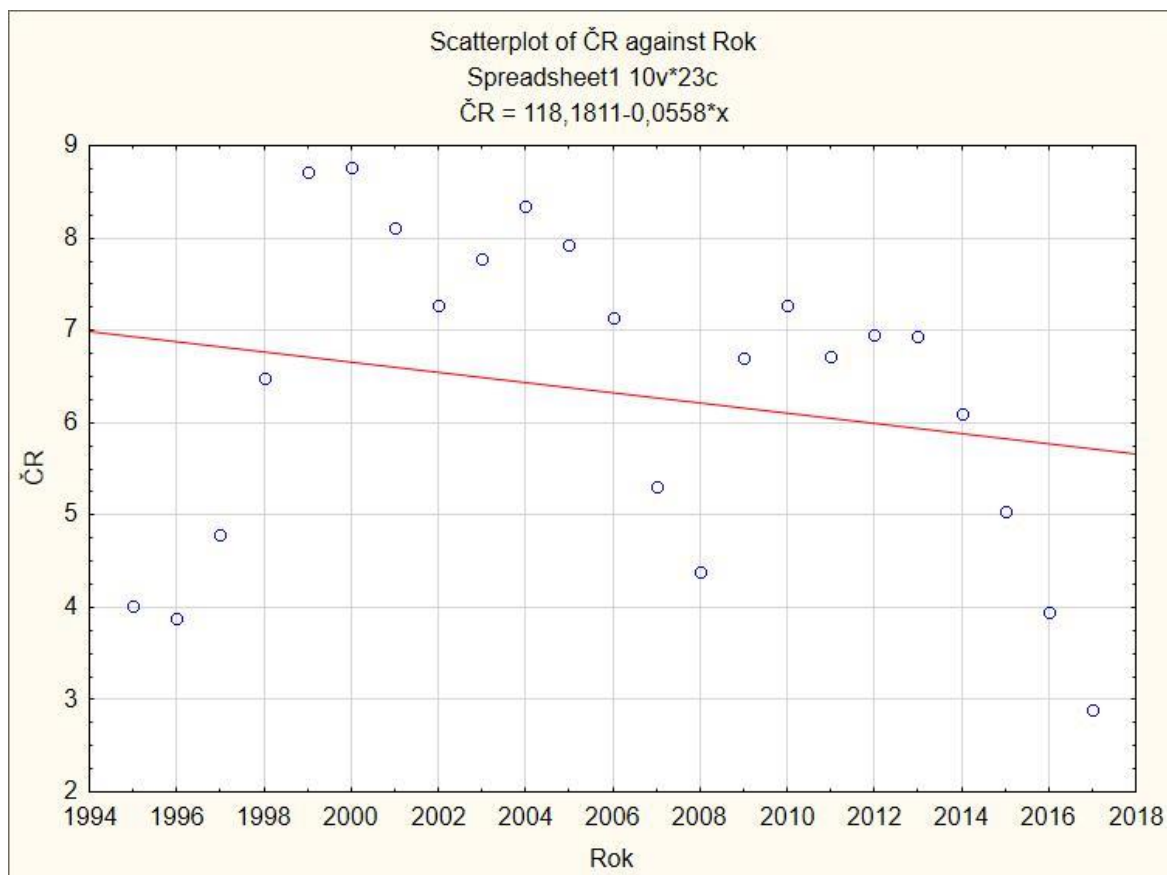
Pro poslední predikovaný rok 2020 je obecná míra inflace odhadována na -3,12 %. 95 % interval spolehlivosti stanovuje odhad v rozmezí -6,22 % a -0,03 %.

4.8.3 Nezaměstnanost

Pro analýzu trendu vývoje obecné míry nezaměstnanosti se sezónním očištěním bylo využito dat z ČSÚ a Národní banky Slovenska (NBS) s časovou řadou v intervalu od roku 1995 až do roku 2017.

Nezaměstnanost ČR

Obrázek 22 - Bodový graf obecné míry nezaměstnanosti v ČR

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro grafický pohled na vývoj byly stanoveny proměnné časové řady (x) a interval obecné míry nezaměstnanosti se sezónním očištěním dat (y). Výsledkem je bodový graf vývoje obecné míry nezaměstnanosti v jednotlivých obdobích a trendová přímka popisující daný vývoj včetně její rovnice ($y_i' = -118,1811 - 0,0558 * x$), která má klesající tendenci.

Obrázek 23 - Výsledky trendové funkce obecné míry nezaměstnanosti ČR

Regression Summary for Dependent Variable: ČR (Spreadsheet1)						
R= ,22041560 R2= ,04858303 Adjusted R2= ,00327747						
F(1,21)=1,0723 p<,31220 Std.Error of estimate: 1,7130						
N=23	b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(21)	p-value
Intercept			6,993913	0,738315	9,47280	0,000000
t	-0,220416	0,212851	-0,055761	0,053847	-1,03554	0,312195

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z výsledků analýzy trendové funkce, která má tvar $y_i' = -6,993913 - 0,055761 * t$ vychází, že oba její vypočtené parametry jsou statisticky významné. Hodnota indexu korelace $I = 0,220$ a hodnota indexu determinace $I^2 = 0,049$.

Obrázek 24 - Predikce vývoje obecné míry nezaměstnanosti v ČR pro rok 2018

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: ČR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	-0,055761	24,00000	-1,33826
Intercept			6,99391
Predicted			5,65565
-95,0%CL			4,12024
+95,0%CL			7,19106

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z obrázku č. 24 lze získat bodovou předpověď obecné míry nezaměstnanosti pro rok 2018, která je necelých 5,66 % a 95 % interval spolehlivosti pro předpověď téhož roku, který se pohybuje v rozmezí 4,12 % a 7,19 %.

Obrázek 25 - Predikce vývoje obecné míry nezaměstnanosti v ČR pro rok 2019

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: CR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	-0,055761	25,00000	-1,39402
Intercept			6,99391
Predicted			5,59989
-95,0%CL			3,96558
+95,0%CL			7,23421

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro rok 2019 je bodová předpověď obecné míry nezaměstnanosti predikována na necelých 5,60 % a 95 % interval spolehlivosti se pohybuje v rozmezí 3,97 % a 7,23 %.

Obrázek 26 - Predikce vývoje obecné míry nezaměstnanosti v ČR pro rok 2020

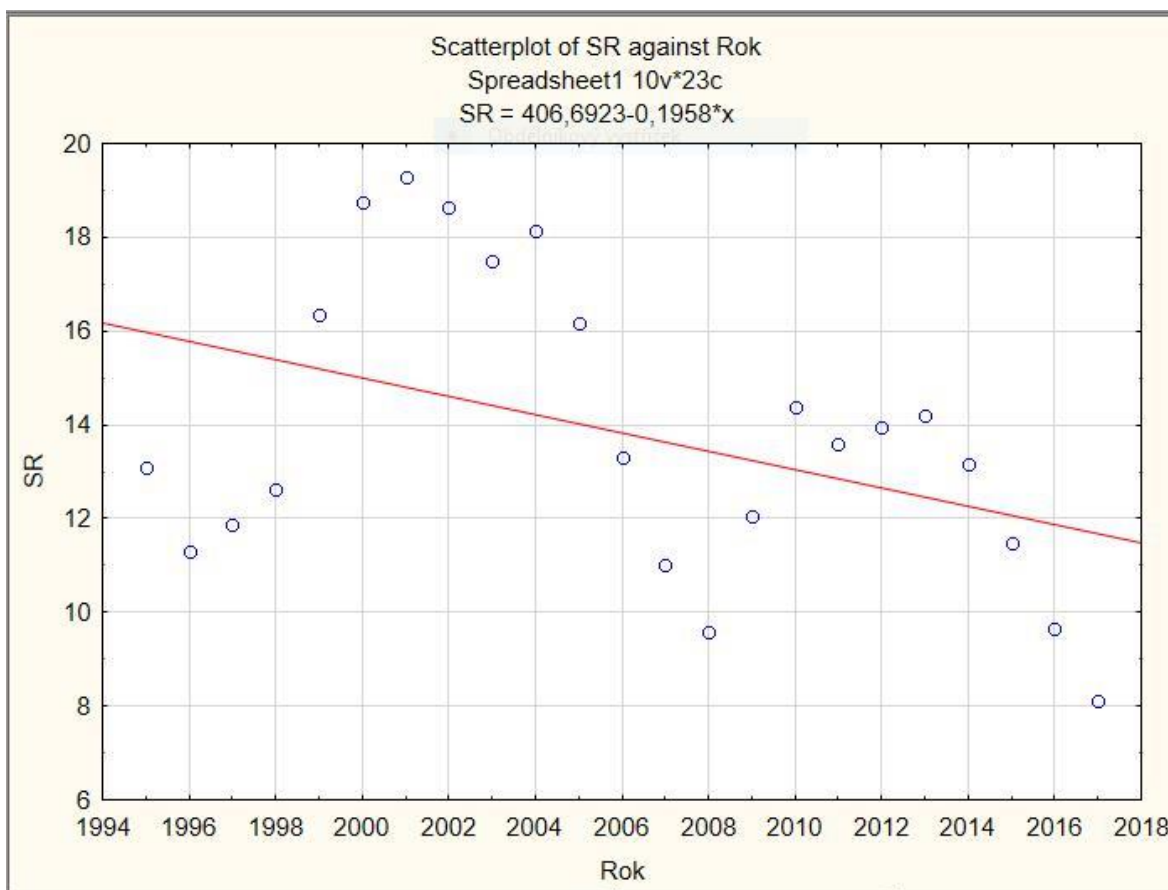
Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: CR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	-0,055761	26,00000	-1,44978
Intercept			6,99391
Predicted			5,54413
-95,0%CL			3,80932
+95,0%CL			7,27894

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Poslední odhadovaný rok 2020 obecné míry nezaměstnanosti je predikován na 5,54 %. 95 % interval spolehlivosti stanovuje odhad v rozmezí 3,81 % a 7,28 %.

Nezaměstnanost SR

Obrázek 27 - Bodový graf obecné míry nezaměstnanosti v SR

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro grafický pohled na vývoj byly stanoveny proměnné časové řady (x) a interval obecné míry nezaměstnanosti se sezónním očištěním dat (y). Výsledkem je bodový graf vývoje obecné míry nezaměstnanosti v jednotlivých obdobích a trendová přímka popisující daný vývoj včetně její rovnice ($y_i' = -406,6923 - 0,1958 * x$), která má klesající tendenci.

Obrázek 28 - Výsledky trendové funkce obecné míry nezaměstnanosti SR

Regression Summary for Dependent Variable: SR (Spreadsheet1)						
R= ,42074356 R2= ,17702514 Adjusted R2= ,13783586						
F(1,21)=4,5172 p<,04559 Std.Error of estimate: 2,9313						
N=23	b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(21)	p-value
Intercept			16,18747	1,263416	12,81246	0,000000
t	-0,420744	0,197963	-0,19584	0,092144	-2,12537	0,045587

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z výsledků analýzy trendové funkce, která má tvar $y_i' = -16,18747 - 0,19584 * t$ vychází, že oba její vypočtené parametry jsou statisticky významné. Hodnota indexu korelace $I = 0,421$ a hodnota indexu determinace $I^2 = 0,177$.

Obrázek 29 - Predikce vývoje obecné míry nezaměstnanosti v SR pro rok 2018

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	-0,195840	24,00000	-4,70016
Intercept			16,18747
Predicted			11,48731
-95,0%CL			8,85990
+95,0%CL			14,11473

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z obrázku č. 29 lze získat bodovou předpověď obecné míry nezaměstnanosti pro rok 2018, která je necelých 11,49 % a 95 % interval spolehlivosti pro předpověď téhož roku, který se pohybuje v rozmezí 8,86 % a 14,11%.

Obrázek 30 - Predikce vývoje obecné míry nezaměstnanosti v SR pro rok 2019

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	-0,195840	25,00000	-4,89600
Intercept			16,18747
Predicted			11,29147
-95,0%CL			8,49481
+95,0%CL			14,08813

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro rok 2019 je bodová předpověď obecné míry nezaměstnanosti predikována na necelých 11,30 % a 95 % interval spolehlivosti se pohybuje v rozmezí 8,49 % a 14,09 %.

Obrázek 31 - Predikce vývoje obecné míry nezaměstnanosti v SR pro rok 2020

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	-0,195840	26,00000	-5,09184
Intercept			16,18747
Predicted			11,09563
-95,0%CL			8,12700
+95,0%CL			14,06426

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

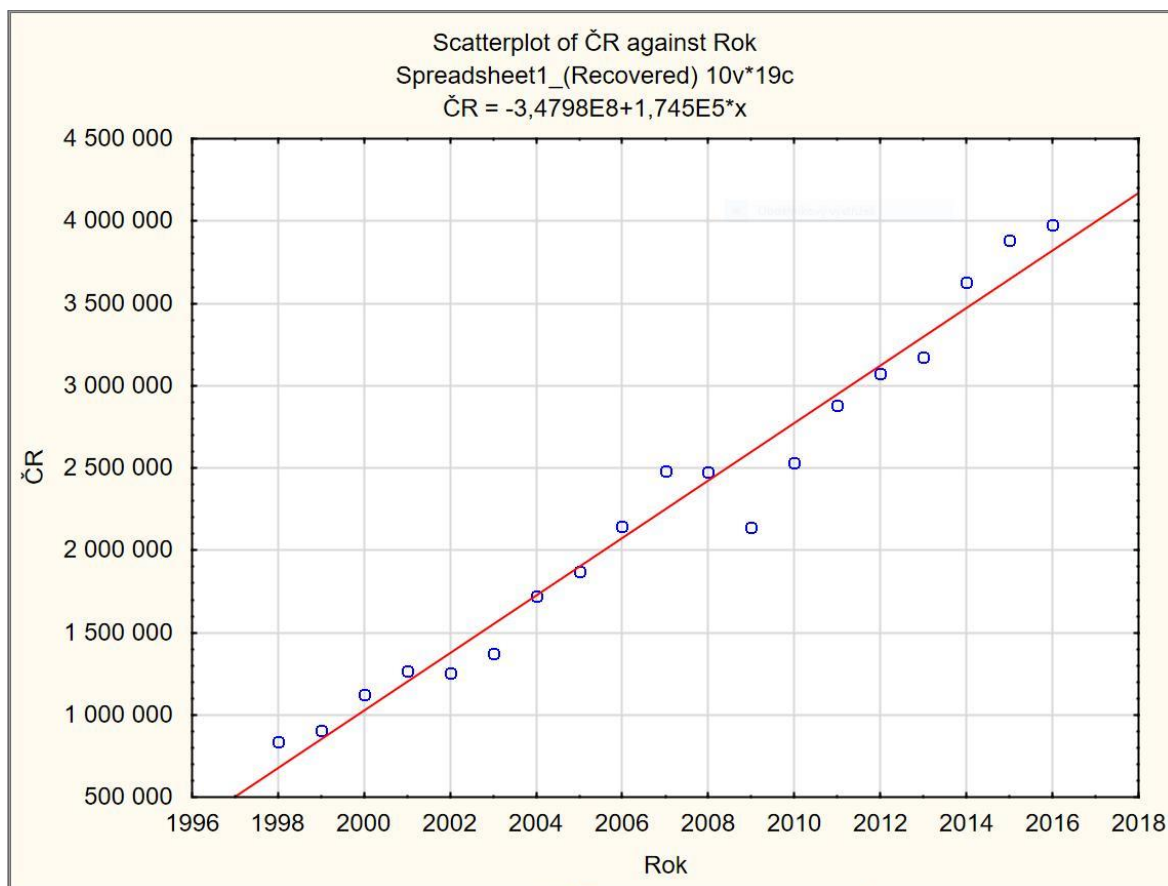
Poslední odhadovaný rok 2020 obecné míry nezaměstnanosti je predikován na 11,10 %. 95 % interval spolehlivosti stanovuje odhad v rozmezí 8,13 % a 14,06 %.

4.8.4 Zahraniční obchod

Pro analýzu trendu vývoje zahraničního obchodu byly vybrány časové řady exportu a importu v absolutních číslech (ČR v mld. Kč, SR v mil. EUR). Bylo využito dat z ČSÚ a Národní banky Slovenska (NBS) s časovou řadou v intervalu od roku 1998 až do roku 2016.

Zahraníční obchod ČR – Export

Obrázek 32 - Bodový graf exportu ČR

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro grafický pohled na vývoj byly stanoveny proměnné časové řady (x) a interval absolutních čísel exportu (y). Výsledkem je bodový graf vývoje exportu v jednotlivých obdobích a trendová přímka popisující daný vývoj včetně její rovnice ($y_i = -3,4798E8 + 1,745E5 * x$), která má rostoucí tendenci.

Obrázek 33 - Výsledky trendové funkce exportu ČR

Regression Summary for Dependent Variable: ČR (Spreadsheet1_(Recovered))						
R= ,98465755 R2= ,96955049 Adjusted R2= ,96775934						
F(1,17)=541,30 p<,00000 Std.Error of estimate: 1791E2						
N=19	b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(17)	p-value
Intercept			503928,4	85517,85	5,89267	0,000018
t	0,984658	0,042322	174503,7	7500,41	23,26588	0,000000

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z výsledků analýzy trendové funkce, která má tvar $y_i' = -503928,4 + 174503,7 \cdot t$ vychází, že oba její vypočtené parametry jsou statisticky významné. Hodnota indexu korelace $I = 0,985$ a hodnota indexu determinace $I^2 = 0,970$.

Obrázek 34 - Predikce vývoje exportu ČR pro rok 2017

Predicting Values for (Spreadsheet1_(Recovered)) variable: ČR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	174503,7	20,00000	3490074
Intercept			503928
Predicted			3994002
-95,0%CL			3813575
+95,0%CL			4174429

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z obrázku č. 33 lze získat bodovou předpověď vývoje exportu ČR pro rok 2017, který je necelých 3 994 002 mil. Kč a 95 % interval spolehlivosti pro předpověď téhož roku, který se pohybuje v rozmezí 3 813 575 mil. Kč a 4 174 429 mil. Kč.

Obrázek 35 - Predikce vývoje exportu ČR pro rok 2018

Predicting Values for (Spreadsheet1_(Recovered)) variable: ČR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	174503,7	21,00000	3664577
Intercept			503928
Predicted			4168506
-95,0%CL			3974051
+95,0%CL			4362960

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro rok 2018 je bodová předpověď vývoje exportu ČR predikována na necelých 4 168 506 mil. Kč a 95 % interval spolehlivosti se pohybuje v rozmezí 3 974 051 mil. Kč a 4 362 960 mil. Kč.

Obrázek 36 - Predikce vývoje exportu ČR pro rok 2019

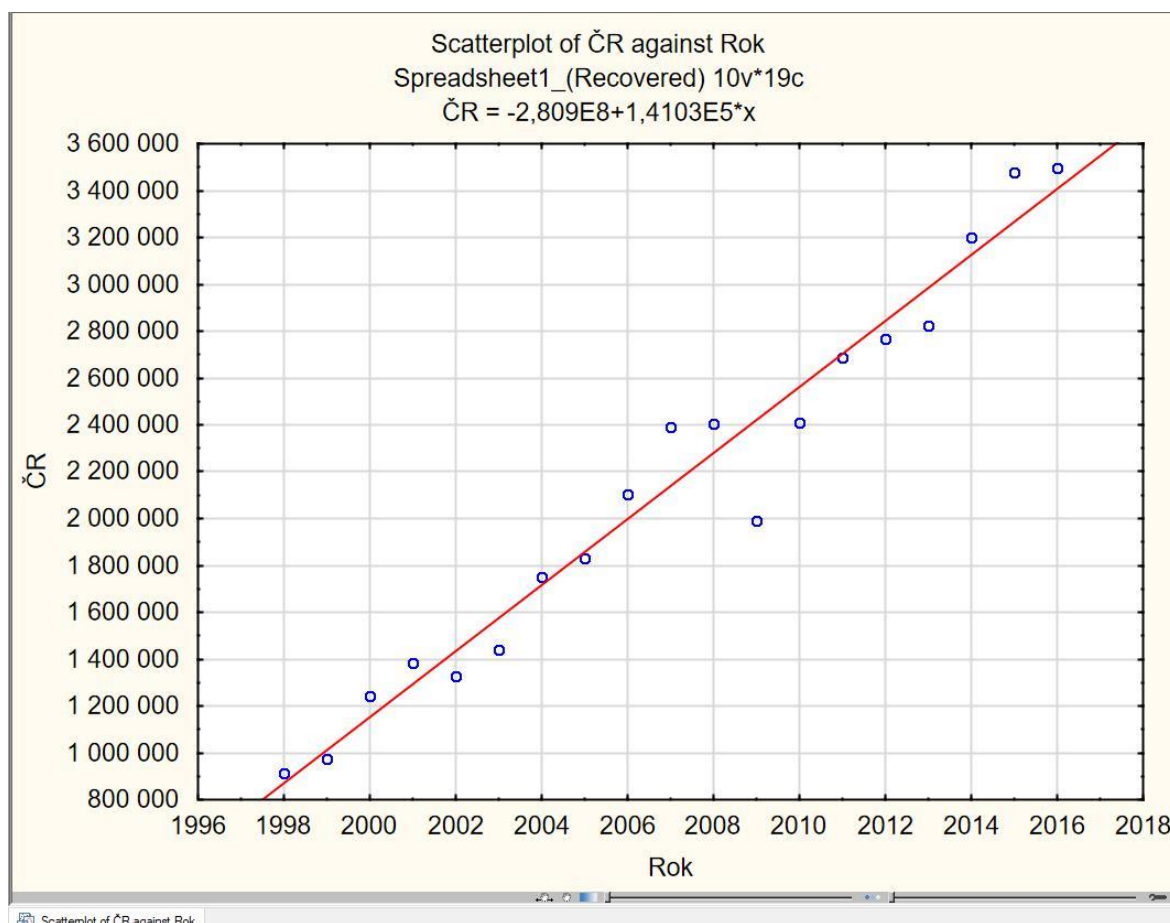
Predicting Values for (Spreadsheet1_(Recovered)) variable: ČR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	174503,7	22,00000	3839081
Intercept			503928
Predicted			4343009
-95,0%CL			4134270
+95,0%CL			4551749

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Poslední odhadovaný rok 2019 vývoje exportu ČR je predikován na 4 343 009 mil Kč. 95 % interval spolehlivosti stanovuje odhad v rozmezí 4134270 mil. Kč a 4 551 749 mil. Kč.

Zahraněční obchod ČR – Import

Obrázek 37 - - Bodový graf importu ČR

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro grafický pohled na vývoj byly stanoveny proměnné časové řady (x) a interval absolutních čísel importu (y). Výsledkem je bodový graf vývoje importu v jednotlivých obdobích a trendová přímka popisující daný vývoj včetně její rovnice ($y_i' = -2,809E8 + 1,4103E5 * x$), která má rostoucí tendenci.

Obrázek 38 - Výsledky trendové funkce importu ČR

Regression Summary for Dependent Variable: ČR (Spreadsheet1_(Recovered)) R= ,98108985 R2= ,96253729 Adjusted R2= ,96033360 F(1,17)=436,78 p<,00000 Std.Error of estimate: 1611E2						
N=19	b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(17)	p-value
Intercept			727271,1	76937,15	9,45280	0,000000
t	0,981090	0,046943	141025,6	6747,83	20,89939	0,000000

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z výsledků analýzy trendové funkce, která má tvar $y_i' = -727271,1 + 141025,6 * t$ vychází, že oba její vypočtené parametry jsou statisticky významné. Hodnota indexu korelace $I = 0,981$ a hodnota indexu determinace $I^2 = 0,963$.

Obrázek 39 - Predikce vývoje importu ČR pro rok 2017

Predicting Values for (Spreadsheet1_(Recovered)) variable: ČR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	141025,6	20,00000	2820513
Intercept			727271
Predicted			3547784
-95,0%CL			3385461
+95,0%CL			3710107

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z obrázku č. 39 lze získat bodovou předpověď vývoje importu ČR pro rok 2017, který je necelých 3547784 mil. Kč a 95 % interval spolehlivosti pro předpověď téhož roku, který se pohybuje v rozmezí 3 385 461 mil. Kč a 3 710 107 mil. Kč.

Obrázek 40 - Predikce vývoje importu ČR pro rok 2018

Predicting Values for (Spreadsheet1_(Recovered)) variable: ČR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	141025,6	21,00000	2961538
Intercept			727271
Predicted			3688810
-95,0%CL			3513866
+95,0%CL			3863753

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro rok 2018 je bodová předpověď vývoje importu ČR predikována na necelých 3 688 810 mil. Kč a 95 % interval spolehlivosti se pohybuje v rozmezí 3 513 866 mil. Kč a 3 863 753 mil. Kč.

Obrázek 41 - Predikce vývoje importu ČR pro rok 2019

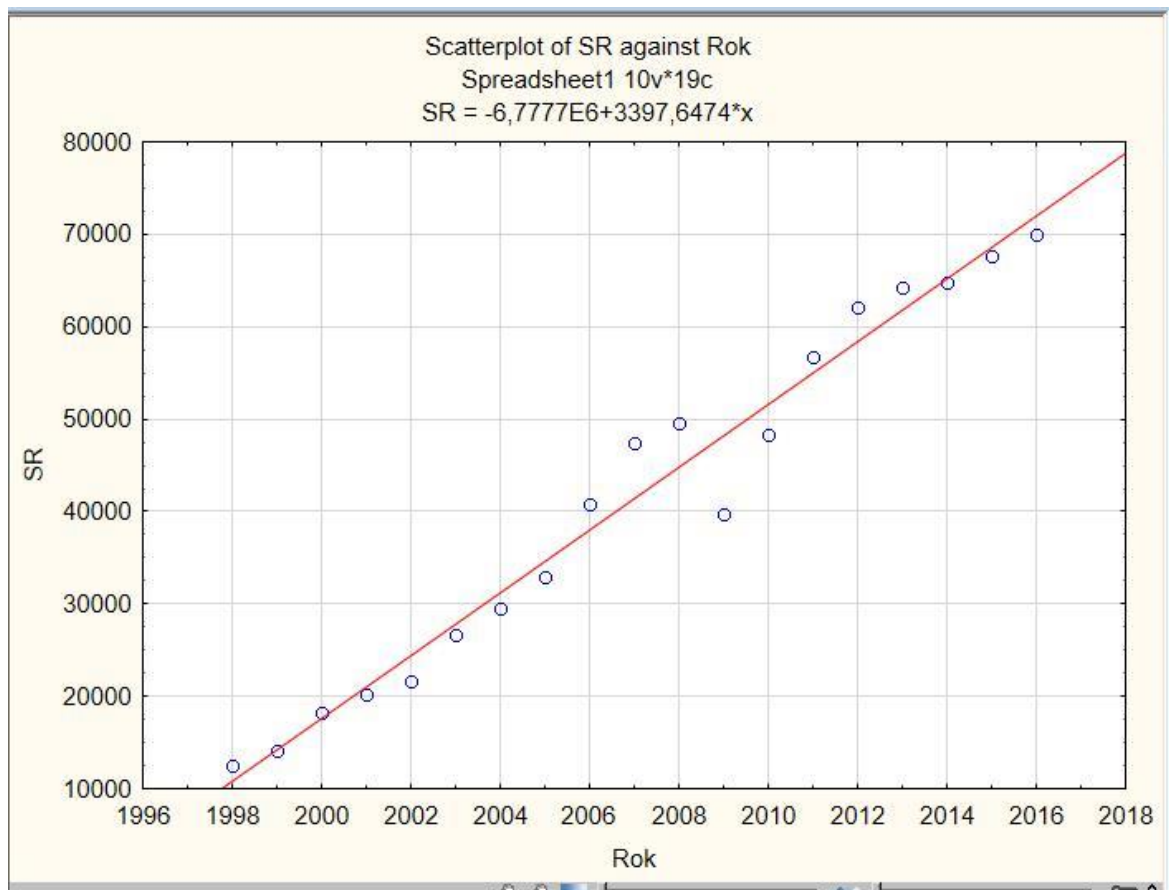
Predicting Values for (Spreadsheet1_(Recovered)) variable: ČR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	141025,6	22,00000	3102564
Intercept			727271
Predicted			3829835
-95,0%CL			3642040
+95,0%CL			4017630

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Poslední odhadovaný rok 2019 vývoje importu ČR je predikován na 3 829 835 mil Kč. 95 % interval spolehlivosti stanovuje odhad v rozmezí 3642040 mil. Kč a 4 017 630 mil. Kč.

Zahraníční obchod SR – Export

Obrázek 42 - Bodový graf exportu SR

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro grafický pohled na vývoj byly stanoveny proměnné časové řady (x) a interval absolutních čísel exportu (y). Výsledkem je bodový graf vývoje exportu v jednotlivých obdobích a trendová přímka popisující daný vývoj včetně její rovnice ($y_i' = -6,7777E6 + 3397,6474 * x$), která má rostoucí tendenci.

Obrázek 43- Výsledky trendové funkce exportu SR

Regression Summary for Dependent Variable: SR (Spreadsheet1)						
R= ,98548417 R2= ,97117905 Adjusted R2= ,96948371						
F(1,17)=572,85 p<,00000 Std. Error of estimate: 3389,2						
N=19	b*	Std. Err. of b*	b	Std. Err. of b	t(17)	p-value
Intercept			7451,737	1618,564	4,60392	0,000253
t	0,985484	0,041175	3397,647	141,957	23,93426	0,000000

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z výsledků analýzy trendové funkce, která má tvar $y_i' = -7451,737 + 3397,647 * t$ vychází, že oba její vypočtené parametry jsou statisticky významné. Hodnota indexu korelace $I = 0,985$ a hodnota indexu determinace $I^2 = 0,971$.

Obrázek 44 - Predikce vývoje exportu SR pro rok 2017

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	3397,647	20,00000	67952,95
Intercept			7451,74
Predicted			75404,68
-95,0%CL			71989,81
+95,0%CL			78819,56

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z obrázku č.44 lze získat bodovou předpověď vývoje export SR pro rok 2017, který je necelých 75 404,68 mil. EUR a 95 % interval spolehlivosti pro předpověď téhož roku, který se pohybuje v rozmezí 71 989,81 mil. EUR a 78 819,56 mil. EUR.

Obrázek 45 - Predikce vývoje exportu SR pro rok 2018

Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	3397,647	21,00000	71350,59
Intercept			7451,74
Predicted			78802,33
-95,0%CL			75121,96
+95,0%CL			82482,70

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro rok 2018 je bodová předpověď vývoje export SR predikována na 78 802,33 mil. EUR a 95 % interval spolehlivosti se pohybuje v rozmezí 75 121,96 mil. EUR a 82 482,70 mil. EUR.

Obrázek 46 - Predikce vývoje exportu SR pro rok 2019

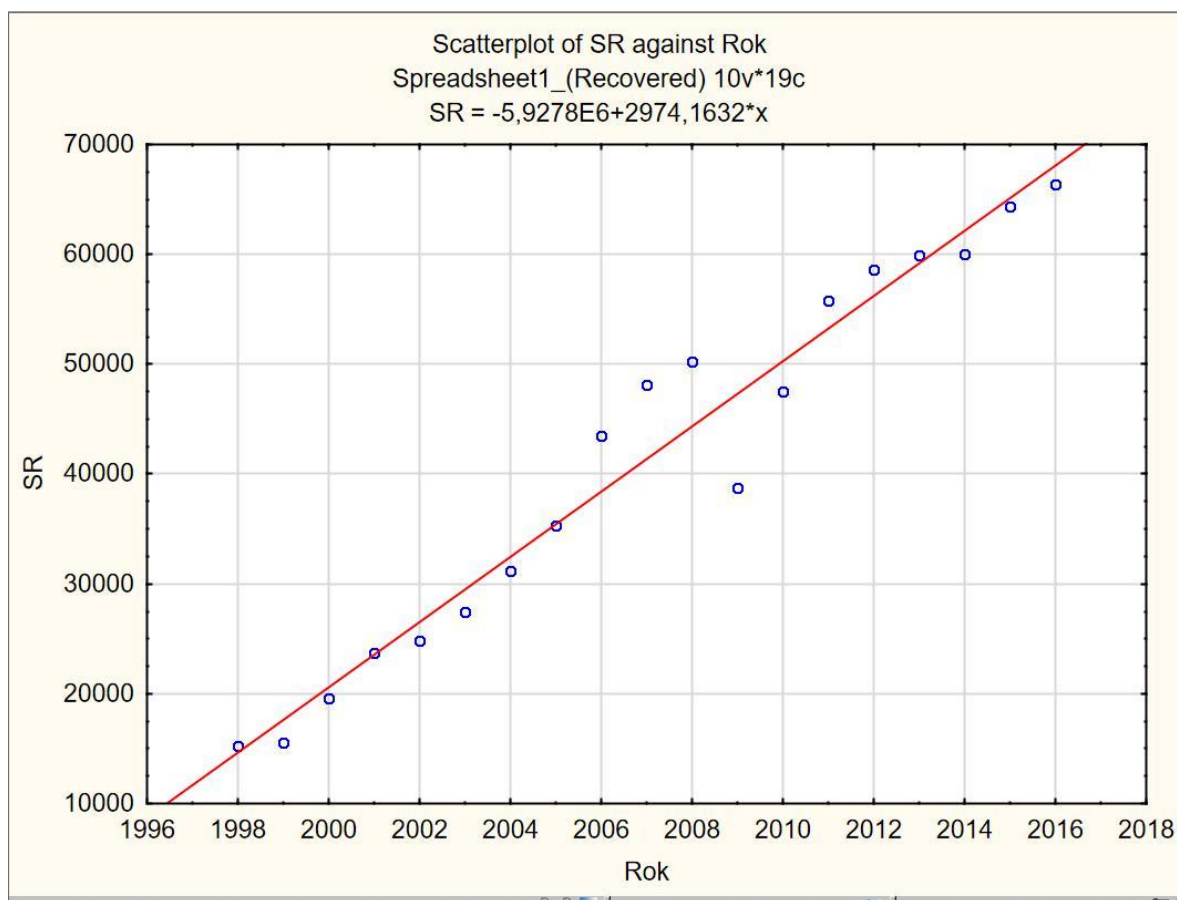
Predicting Values for (Spreadsheet1) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	3397,647	22,00000	74748,24
Intercept			7451,74
Predicted			82199,98
-95,0%CL			78249,25
+95,0%CL			86150,71

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Poslední odhadovaný rok 2019 vývoje exportu SR je predikován na 82 199,98 mil EUR. 95 % interval spolehlivosti stanovuje odhad v rozmezí 78 249,25 mil. EUR a 86 150,71 mil. EUR.

Zahraniční obchod SR – Import

Obrázek 47 - Bodový graf importu SR

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro grafický pohled na vývoj byly stanoveny proměnné časové řady (x) a interval absolutních čísel importu (y). Výsledkem je bodový graf vývoje importu v jednotlivých obdobích a trendová přímka popisující daný vývoj včetně její rovnice ($y_i' = -5,9278E6 + 2974,1632 * x$), která má rostoucí tendenci.

Obrázek 48 - Výsledky trendové funkce importu SR

Regression Summary for Dependent Variable: SR (Spreadsheet1_(Recovered)) R= ,97875665 R2= ,95796457 Adjusted R2= ,95549190 F(1, 17)=387,42 p<,00000 Std.Error of estimate: 3607,5						
N=19	b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(17)	p-value
Intercept			11632,21	1722,840	6,75176	0,000003
t	0,978757	0,049726	2974,16	151,103	19,68301	0,000000

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z výsledků analýzy trendové funkce, která má tvar $y_i' = -11632,21 + 2974,16 * t$ vychází, že oba její vypočtené parametry jsou statisticky významné. Hodnota indexu korelace $I = 0,979$ a hodnota indexu determinace $I^2 = 0,958$.

Obrázek 49 - Predikce vývoje importu SR pro rok 2017

Predicting Values for (Spreadsheet1_(Recovered)) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	2974,163	20,00000	59483,26
Intercept			11632,21
Predicted			71115,47
-95,0%CL			67480,60
+95,0%CL			74750,35

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Z obrázku č.49 lze získat bodovou předpověď vývoje export SR pro rok 2017, který je necelých 71115,47 mil. EUR a 95 % interval spolehlivosti pro předpověď téhož roku, který se pohybuje v rozmezí 67480,60 mil. EUR a 74750,35 mil. EUR.

Obrázek 50 - Predikce vývoje importu SR pro rok 2018

Predicting Values for (Spreadsheet1_(Recovered)) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	2974,163	21,00000	62457,43
Intercept			11632,21
Predicted			74089,64
-95,0%CL			70172,16
+95,0%CL			78007,11

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Pro rok 2018 je bodová předpověď vývoje importu SR predikována na 74089,64 mil. EUR a 95 % interval spolehlivosti se pohybuje v rozmezí 70172,16 mil. EUR a 78007,11 mil. EUR.

Obrázek 51 - Predikce vývoje importu SR pro rok 2019

Predicting Values for (Spreadsheet1_(Recovered)) variable: SR			
Variable	b-Weight	Value	b-Weight * Value
t	2974,163	22,00000	65431,59
Intercept			11632,21
Predicted			77063,80
-95,0%CL			72858,54
+95,0%CL			81269,06

Zdroj: Výpočet z programu Statistics

Poslední odhadovaný rok 2019 vývoje importu SR je predikován na 77063,80 mil EUR. 95 % interval spolehlivosti stanovuje odhad v rozmezí 72858,54 mil. EUR a 81269,06 mil. EUR.

5 Výsledky a diskuze

5.1 HDP

Z provedené analýzy HDP v paritě kupní síly (PPP) je patrné, že ČR i SR dlouhodobě dosahují pozitivního růstu a výjimkou je pouze rok 2009, kdy obě země postihuje světová ekonomická krize. Slovensko do této krize vstupuje s výrazným propadem, ale i díky vstupu do eurozóny, se vypořádá s krizí rychleji a již od roku 2010 až do posledního známého roku 2016 dosahuje stabilního růstu. V případě ČR je situace lehce odlišná. České HDP v PPP sice nezaznamenalo v krizovém roce 2009 tak výrazný propad jako SR, ale ani v dalším roce nenavázalo výrazným růstem. V roce 2013 přichází výrazné oživení ekonomiky a HDP až do konce sledovaného období výrazně roste, a dokonce v tempu růstu HDP předhání Slovensko. V případě Slovenska i ČR lze pomocí analýzy časových řad predikovat pozitivní vývoj i v dalších třech letech. Nejvyššího nárůstu HDP v PPP by mělo dosáhnout Slovensko v roce 2018 s 3,5 % navýšením oproti roku 2017. Celkově by mělo Slovenské tempo růstu HDP v PPP oproti poslednímu známému roku 2016 narůst o 11,2 %. V případě ČR je tento nárůst necelých 7 %. Můžeme tak očekávat, že Slovensko v budoucnu může svým růstem HDP ČR předběhnout.

5.2 Nezaměstnanost

Slovensko již v období federace mělo výrazně vyšší míru nezaměstnanost oproti ČR a tento trend se nezměnil ani po rozdělení. Zatímco ČR nedosahuje ani v jednom ze sledovaných let míru nezaměstnanosti atakující 10 %, Slovensko se jenom v jednom případě dostalo pod hranici 10 %. Značnou podobnost lze nalézt v trendu obou křivek míry nezaměstnanosti. V období tzv. „velké privatizace“ míra nezaměstnanosti obou zemí výrazně roste až do roku 2002. I z pohledu nezaměstnanosti lze konstatovat, že rok 2008 je pro obě ekonomiky velice úspěšný a obě země dosahují výrazného poklesu nezaměstnanosti, přičemž v případě Slovenska se jedná do té doby, o nejnižší míru nezaměstnanosti. Stejně jako v době konjunktury, i v období recese míra nezaměstnanosti obou zemí rychle reaguje a v roce 2009 zaznamenává výrazný růst přes 2 % oproti roku

2008, který se nezastaví až do roku 2013. Od roku 2014 nezaměstnanost i díky dobré ekonomické situaci začíná klesat, a dokonce v roce 2017 ČR dosahuje nejnižší míry nezaměstnanosti ze všech zemí EU. Z pohledu zaměstnance je tento jev velmi pozitivní, jelikož napomáhá růstu mezd a odstraňuje problém s dlouhodobou nezaměstnaností. Naopak z pohledu firem a národního hospodářství je takto nízká míra nezaměstnanosti velký problém, protože zpomaluje možný růst ekonomiky a znemožňuje firmám více expandovat, a to z důvodu nedostatku kvalifikovaných pracovníků. Podle predikce z analýzy časových řad, by se hned v roce 2018 měla míra nezaměstnanosti vrátit na 5,6% a další dva roky by se výrazně neměla měnit. I v případě Slovenska se očekává, že by měla míra nezaměstnanosti růst a držet se okolo 11 %.

5.3 Inflace

Počáteční a konečné období míry inflace, která je vyjádřena přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen, je v obou zemích skoro totožná. Počáteční roky, během kterých se naplno projevuje privatizace a začátky nové měny, jsou z hlediska nárůstu míry inflace zdaleka nejvyšší a obě země v prvním roce samostatnosti atakují hranici 20 %. V roce 1998 se naplno v ČR projevuje recese, při které míra inflace spotřebitelských cen dosahuje více jak 10 %, avšak hned další rok index klesne na 2,1 % a dále již 10% hranici neatakují. Slovensko ještě v letech 2000 a 2003 vykazuje vysoké hodnoty, po kterých se až do roku 2017 drží v pásmu 5 %. V případě ČR je ještě jednou v roce 2008 v období konjunktury toto pásmo překročeno. Díky vstupu Slovenska do eurozóny a provázanosti české koruny s eurem, se inflace v obou zemích dále příliš neliší a drží se na nízké úrovni. Díky růstu HDP a životní úrovni, se dokonce Slovensko v letech 2014-2016 dostává do slabé deflace. V roce 2017 se inflace vrací zpět do kladných hodnot, avšak podle predikce trendové funkce obě země v letech 2018-2020 čeká výrazný pokles a inflace znovu nabere záporných hodnot (deflace).

5.4 Zahraníční obchod

5.4.1 Export (vývoz)

Česká republika, ale i Slovenská republika jsou silně proexportně orientované země a proto export má výrazný dopad na hospodářství celé země. Počáteční léta byly pro obě země obdobím seznamování se západoevropským trhem. Nejvíce růstu exportu pomohl vstup ČR a SR do EU, díky čemuž v prvních letech členství export vykazoval rekordní nárůst. Naopak nejslabší období zažíval export v krizovém roce 2009. V posledních letech se export drží okolo hranice růstu 10 % a dle predikce lineární trendové funkce by měl export v roce 2019 dosahovat v ČR 4 343 009 mil. Kč (nárůst o více jak 368 000 mil Kč oproti roku 2016) a na Slovensku okolo 82200 mil. EUR (nárůst o necelých 12167 mil. EUR oproti roku 2016).

5.4.2 Import (dovoz)

Jak bylo výše zmíněno, ČR a SR jsou silně proexportně orientované země, ale i například z důvodu z potravinové nesoběstačnosti je import v těchto zemích velice důležitý. V případě procentuálního růstu je import skoro identický s exportem a oproti exportu, jsou si obě ekonomiky ještě více podobné. Stejně jako export i import reagoval pozitivně na vstup ČR a SR do Evropské unie. Podle predikce lineární trendové funkce by měl import dosáhnout v roce 2019 na Slovensku hranice 77 063,8 mil. EUR a v Čechách 3829835 mil. Kč.

5.4.3 Státní rozpočet

Vývoj podílu státního rozpočtu vůči HDP byl v počátečních letech v obou ekonomikách rozdílný. Zatímco v ČR státní rozpočet vůči HDP dosahoval až roku 1996 přebytku, na Slovensku byl výrazně deficitní a historicky nejnižší hodnoty dosáhl v roce 1995. Blízko nulové hodnotě byl i státní rozpočet z roku 2008, kdy byla v ČR výrazná konjunktura, která napomohla růstu HDP.

5.4.4 Státní dluh

Stejně jako ve všech ostatních ukazatelích mělo Slovensko oproti ČR v roce 1993 horší startovací pozici. V prvním roce (1993) byl státní dluh Slovenska oproti ČR dvojnásobný. Je zajímavé, že oproti ostatním ukazatelům, se rok 2009 nevyznačuje výraznými extrémy. Stejně jako u ostatních ukazatelů, i zde se období konjunktury v roce 2008 vyznačuje nízkým zadlužením. Naopak v posledních letech, kdy je růst HDP vysoký, dosahuje i státní dluh svých rekordů.

5.5 Výsledky z prognózy lineární trendové funkce

Pro analýzu a následnou prognózu byly vybrány hlavní makroekonomické ukazatele, které nejsou z tak velké části, jako je např. státní dluh a státní rozpočet, ovlivňovány rozhodováním vlády a lze se u nich dopracovat k určitému trendu.

5.5.1 Predikce HDP

Pro HDP vyjádřené v paritě kupní síly obou zemí byli získány údaje od roku 1995 až do roku 2016, ze kterých byl zanalyzován rostoucí trend obou zemí, tedy i rovnice trendu měla rostoucí charakter a stejně jako v posledních sledovaných letech i prognóza HDP vyjádřená v paritě kupní síly se vyznačovala růstem. Výraznější nárůst byl zaznamenán u HDP Slovenska, kterému bylo predikováno v roce 2017 dosáhnout nárůstu o 4,74 % oproti roku 2016. Predikce českého HDP byla pro tentýž rok výrazně skromnější a predikuje nárůst o 1,35 %. I pro další dva roky analýza predikuje výraznější nárůst slovenského HDP oproti českému a potvrzuje tak názory některých ekonomů, kteří tvrdí, že se Slovensku v blízké době podaří dosáhnout stejné úrovně, ne-li vyšší, než je v ČR.

5.5.2 Predikce nezaměstnanosti

Údaje obecné míra nezaměstnanosti, které byly použity pro analýzu trendové funkce, byly vybrány z časové řady od r. 1995 do 2017. Stejně jako v případě HDP i obecná míra nezaměstnanosti byla pro první predikovaný rok 2018 charakterizována výrazným růstem. Avšak zde se náhled na tuto predikci pro obě země výrazně liší.

V případě ČR predikovaný nárůst nezaměstnanosti na 5,66 % pro rok 2018 není z ekonomického hlediska tak vážný problém, jelikož se nejedná o vysoké číslo, a naopak v roce 2017 se v ČR míra nezaměstnanosti blížila hranici přirozené nezaměstnanosti a tím brzdila růst ekonomiky. Naopak slovenská míra nezaměstnanosti pro rok 2018 byla predikována na hodnotu 11,50 %, tedy hodnotu při které se mohou mzdy oproti roku 2017 snižovat a tím pádem klesá koupěschopnost domácího obyvatelstva.

5.5.3 Predikce inflace

K analyzování trendové funkce obecné míry inflace byly použity údaje z časových řad indexu spotřebitelských cen od roku 1993 do 2017. Trendová funkce měla pro obě země klesající tendenci. A jelikož obě země v posledním známém roce dosahovali nízké míry inflace, dalo se předpokládat, že i v dalších letech bude trend nízké inflace pokračovat. Nakonec by dle predikce v prvním roce (2018) měla inflace dosáhnout v obou zemích záporných hodnot, tedy deflace, která nepříznivě ovlivňuje tempo růstu HDP, a to i v dalších dvou predikovaných letech, přičemž slovenská inflace by měla v roce 2020 přesáhnout -3 % deflaci.

5.5.4 Predikce zahraničního obchodu

Pro analýzu trendu zahraničního obchodu bylo využito údajů z časové řady exportu a importu od roku 1998 do roku 2016. Stejně jako v případě již známých hodnot, i predikované hodnoty exportu a importu pro obě ekonomiky vykazovaly růst. Navíc čistý export predikovaných hodnot u obou zemí dosahoval kladných čísel, což by mělo mít dobrý vliv na vývoj obou ekonomik, které jsou známé svou silnou exportní orientací a závislostí na západoevropských trzích.

6 Závěr

Diplomová práce se zabývá komparací časových řad hlavních ukazatelů ekonomické výkonnosti Slovenské a České republiky od tzv. „pádu železné opony“ až po současnost a pomocí výpočtu v programu Statistics nastiňuje i případný budoucí vývoj. Ekonomický vývoj obou zemí v průběhu let prošel různými obdobími, která obě ekonomiky výrazně poznamenali. Prvním obdobím bylo období tzv. „transformace“, kdy obě ekonomiky přecházeli od centrálního řízení, k tržní ekonomice. Jak se z analýzy ukázalo, výrazně vyšší problémy s tímto přechodem měla slovenská ekonomika, která například oproti roku 1990 za dva roky reálně klesla až o 22,3 %. Po rozdělení v roce 1993 se obě země začínají více zaměřovat na západní trh, se kterým se rok od roku zvyšuje obchodní výměna a v počátečních letech tak obě země dosahují raketového procentuálního růstu HDP. S koncem období „transformace“ začíná období prvních recesí, které v roce 1997 a 1998 zapříčiní propad tempa růstu HDP a růst schodku státního rozpočtu ČR. Slovensko měnovou krizí zažívá v letech 1999-2000 propadem tempa růstu na -0,21 % a výrazným růstem nezaměstnanosti dosahující hranici 20 %. Dalším významnou událostí, která pomohla nastartovat ekonomiky obou zemí, byl v roce 2004 vstup do Evropské unie, který přilákal mnoho zahraničních investorů, což se pozitivně ukázalo na většině makroekonomických ukazatelů, které až do roku 2008 rostly a dosahovaly svých maxim. Slovensko v tomto případě i díky očekávanému vstupu do eurozóny dokonce dosahuje vyššího tempa růstu než ČR. V roce 2009 obě ekonomiky postihuje finanční a hospodářská krize, která vyústí v propad většiny makroekonomických ukazatelů, jako je například tempo růstu HDP, či zahraniční obchod. Zatímco slovenská ekonomika od roku 2010 až do posledního sledovaného roku 2016 hlásí stabilní růst, ČR se i díky propadu domácí poptávky znovu v roce 2012 dostává do recese, ze které vzpamatuje až v roce 2013, kdy musí ČNB z důvodu velmi silné koruny intervenovat na devizovém trhu a podpořit tak české exportéry. S tímto rokem začíná i česká ekonomika výrazně růst a v případě obecné míry nezaměstnanosti dokonce v roce 2017 dosahuje nejnižší hodnoty ze všech zemí EU, což se projevuje v růstu reálných mezd a problémů s nedostatkem zaměstnanců na trhu práce, které nutí firmy k hledání zaměstnanců na zahraničních trzích a odkládání investic do výroby, kde je nutná lidská práce.

Pro možné nastínění budoucího vývoje, byly pomocí výpočtů lineární trendové funkce časových řad vybraných ekonomických ukazatelů, ze statistického programu Statistics vytvořeny odhady pro následující 3 roky. Práce nepracovala s komplexními prognostickými metodami, a tak se tyto výsledky dají spíše interpretovat jako určitý extrémní scénář, který se nejspíše neprojeví. Z výsledků je patrné, že Slovenská ekonomika by měla ve většině případů kopírovat stav té české. Pozitivně by se měl vyvíjet růst HDP a čistý export, který je pro obě proexportně orientované ekonomiky zásadní. Pozitivně lze také nahlížet na budoucí růst míry nezaměstnanosti v ČR, která v roce 2017 byla na hodnotě blízké se přirozené nezaměstnanosti a bránila tak mnohým firmám v rozvoji. Naopak negativně lze nahlížet na inflaci vyjádřenou indexem spotřebitelských cen, která pro predikované roky v obou zemích vyšla záporně a hrozí tak vznik deflační spirály. Také rostoucí míra nezaměstnanosti na Slovensku okolo 11 % může zapříčinit propad domácí poptávky a tím i růst HDP.

Celkově lze konstatovat, že od začátku transformace obě ekonomiky dosáhli výrazného pokroku, který i podle predikcí a názorů odborníků není konečný a do budoucna lze očekávat dorovnávání rozdílu s vyspělými západoevropskými ekonomikami. Díky tomu také lze očekávat budoucí snížení příjmu z rozpočtu EU, které jsou aktuálně čistým příjemcem a s dalším programových obdobím se tato míra podpory bude snižovat, a tak se v blízké době může stát, že obě země se stanou čistým plátcem pro rozpočet EU.

7 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

BRČÁK, Josef a Bohuslav SEKERKA. *Makroekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-245-5.

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Dana STARÁ. *Makroekonomie - teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.

BRČÁK, Josef. *Česká republika ve světle ekonomických teorií*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-369-8.

Horská, H. Fiskální politika a vývoj veřejných financí v ČR. In *Transformace české ekonomiky. Politické, ekonomické a sociální aspekty*, Praha : Linde, 2002, ISBN 80-86131-32-7, s. 193-195.

KLAUS, Václav, Karel DYBA a Ivan KOČÁRNÍK. *Tři roky od měnové krize: sborník textů*. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2000. [Sborník textů]. ISBN 80-902795-3-8.

KLIMECKÝ, Vladimír. *OBZOR NÁRODOHOSPODÁŘSKÝ XLIII*. 1. Praha: Pražská akciová tiskárna, 1938.

PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. vyd. Slaný: Melandrium, 2007. ISBN 978-80-86175-58-4.

SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. ISBN 8024727080.

Internetové zdroje

[online]. Copyright © [cit. 28.03.2018]. Dostupné z: https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnnaSprava/VSNBS00.pdf

Analýza vývoje ekonomiky ČR za rok 2014 [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2015, , 124 [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/app/content/files/zpravodajstvi-pro-export/analyza-vyvoje-ekonomiky-cr-2014.pdf>

Analýza: Zahraniční obchod ČR, část první. Ekonomický deník - Informace pro informované [online]. Copyright © 2018 Všechna práva vyhrazena [cit. 13.03.2018]. Dostupné z: <http://ekonomicky-denik.cz/analyza-zahranicni-obchod-cr-cast-prvni/>

Český statistický úřad: Hrubý domácí produkt (HDP) - Metodika [online]. přístup z internetu: Český statistický úřad, 2017 [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_-hdp-

Český statistický úřad: Inflace, míra inflace - Metodika [online]. ČSÚ: ČSÚ, 2017 [cit. 2017-12-22]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/kdyz_se_rekne_inflace_resp_mira_inflace

Český statistický úřad: Nezaměstnanost [online]. , 6 [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20568935/311107k03.pdf/41c1a51c-cb1a-4276-8f00-e3b60ab32fe1?version=1.0>

Deflácia na Slovensku sa prehĺbila, ceny klesli o 0,5 % - Ekonomika - Správy - Pravda.sk. Správy - Pravda.sk [online]. Copyright © P E R E X, a. s. [cit. 28.03.2018]. Dostupné z: <https://spravy.pravda.sk/ekonomika/clanok/348420-deflacia-na-slovensku-sa-prehlibila-ceny-klesli-o-0-5/>

Dohání nás Slovensko díky euru? - Česká národní banka. [online]. Copyright © Česká národní banka, 2003 [cit. 28.03.2018]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/blog_cnb/prispevky/singer_20140129.html

Ekonomická encyklopédia EuroEkonom.sk - EuroEkonom.sk [online]. Copyright © [cit. 28.03.2018]. Dostupné z: <https://www.euroekonom.sk/download2/ekonomika-sr/Zahranicny-obchod-SR-v-roku-2006-SARIO.pdf>

Ekonomika Slovenska 2008 [online]. Slovensko: EuroEkonom.sk, 2015 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.euroekonom.sk/ekonomika/ekonomika-sr/ekonomika-slovenska-2008/>

Historická ročenka národných účtů - 1990 až 2010 [online]. czso.cz: Český statistický úřad, 2012 [cit. 2018-03-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/5013-12-n_2012-14

Inflace v červnu 2003 rostla o 0,3% [online]. internetové stránky: kurzy.cz, 2003 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/71510-inflace-v-cervnu-2003-rostla-o-0-3/>

Makroekonomická predikce - leden 2015 | 2015 | Ministerstvo financí ČR. Ministerstvo financí ČR [online]. Copyright © 2005 [cit. 13.03.2018]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2015/makroekonomicka-predikce-leden-2015-20401>

Slovenská koruna stále silí. – IDNES.cz [online]. Copyright © iDNES.cz, 2008 [cit. 28.03.2018]. Dostupné z: https://ekonomika.idnes.cz/slovenska-koruna-stale-sili-uz-je-na-31-15-za-euro-flz-/ekonomika.aspx?c=A080522_093104_ekonomika_vem

Slovenská nezaměstnanost vs. česká zaměstnanost: Proč je u bratrů všechno jinak? – Trenkwalder Česká Republika. Trenkwalder Česká Republika – Just another Trenkwalder Group site [online]. Copyright ©2018 Trenkwalder Group AG [cit. 28.03.2018]. Dostupné z: <https://cz.trenkwalder.com/novinky/slovenska-nezamestnanost-vs-ceska-zamestnanost-proc-u-bratru-vsechno-jinak>

Stratégia riadenia dlhu. Portál ministerstva financií Slovenskej republiky [online]. Bratislava: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, 2016, 18. 02. 2016 [cit. 2018-03-28]. Dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=3573>

VOSATKA, Jakub. Fiskální politika [online]. 2018 [cit. 2018-22-03]. Dostupný z WWW: <http://www.fzp.ujep.cz/~vosatka/Bankovni_institut/.../BI-ZE-08.prednaska-Fiskalni_politika.ppt>.

Vývoj ekonomiky ČR v roce 2012 | SOCR.cz. Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR | SOCR.cz [online]. Dostupné z: <http://www.socr.cz/clanek/clanek-6880/>

Vývoz i dovoz Slovenska ďalej dynamicky rastú | Ekonomika | TREND.sk. TREND.sk - expert na ekonomiku a financie [online]. Copyright © News and Media Holding a.s. [cit. 28.03.2018]. Dostupné z: <https://www.etrend.sk/ekonomika/vyvoz-i-dovoz-slovenska-dalej-dynamicky-rastu.html>

World Bank Group - International Development, Poverty, & Sustainability. World Bank Group - International Development, Poverty, & Sustainability [online]. Copyright © Zeljko Sinobad [cit. 28.03.2018]. Dostupné z: <http://www.worldbank.org/>

*Zahraníční obchod | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z:
https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni_obchod_se_zbozim_ekon*